

30913 ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

Vol. 11 } చెన్నపట్టణము 1924 వ సం॥ మేనెల 15-వ తేది గురువారము } No. 38
సంపుటము ౧౧ } శ్రీ రక్తాక్షినామ సంవత్సరము, వైశాఖమాస శుద్ధ ఏకాదశి ౧౨. } సంచిక 3౮

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్ప గొప్పవారిచే వేలకు వేలు యోగ్యతావత్తములు పొందియున్నది. సంవత్సర చీటి కూచి కొనిన మోసముగలుగదు.

అమృతాంజనము సకలవిధ

తలనొప్పి మాన్పును, వాయువుపోట్ల బాపును,
పార్శవు నొప్పుల బారదోలును, పోట్లగొట్టును.
బెణుకుల భేదించును వాపుల బాపుమాపును.
తగ్గును తగ్గించును మురదనుతొలగించును.

నొప్పులకు సంజీవంతిది

ఈమందును తుడ్దగానే చెమట పట్టుటవలన శరీర
మందలి ముష్కభాతములను తొలగించి దేహమున
కారోగ్యము గలిగించును. నొప్పులు తీసివేసును.
విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

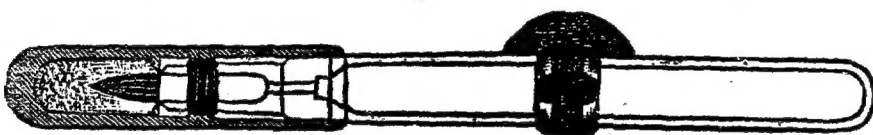

చక్క-నిడబ్బితో నహా సీసా 1-కి ర్పు 0-10-0; డజన్ 1-కి ర్పు 6-4-0. ప్రతియింట నుండదగినది.
అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి లేక నెం. 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

నెల్స్ ఫిల్లింగు

"ఆ గేట్"

ఫ్రంట్స్ వేనా

హాల్ బెన్ వెన్ ప్రపంచమునందు, నూతనఫక్కి అని చెప్పుదగు ఈ "ఆ గేట్" కలము, అమెరికా అస్టి లియా, మొదలగు ఖండములలో విరివిగా వ్యాపించియున్నది ఇప్పటివచ్చు మన హిందూదేశమునందు కూడ మిక్కిలిమీదగా జవాదర డియ కలంచుచున్నది.
సాధారణమయిన "ఆ గేట్" కలము 2957
మామూలుగా ఉపయోగింపబడు ఉత్కృష్టపాత్ర బహుళ "ఆ గేట్" గాజుపాత్ర నుడయోగించుట యచ్చుతమగు నూతన భాసము. ఒకతూరి సిరాలో ముంచియెడల అయిదు నిమిషములవరకు చక్కగా వ్రాయును.
మైలాపూరు విక్టోరియా డిపో, మదరాసు.

ఆర్డరు చిన్నదియైనను లేక పెద్దదియైనను మిక్కిలి శ్రద్ధతో చేయబడును

వట్టెలుతీర్చిన దైమండుగాజులు

8 న-7 నవరములలో తయారగును జత 1 కి చేదారము ౧౫ మజారి ర్పు 10.

బోలు చేతిగొలుసులు

4 న-9 నవరములలో తయారు చేయవచ్చును. తరుగునూ మజారి జత 1 కి ర. 14

గెట్టి గొలుసులు

5 న-20 నవరముల వరకు తయారు చేయవచ్చును జత 1 కి మజారి ర్పు 10, 15 వరకు గలదు.

(6) 172 పుటలుగల అంకిమైన మా క్యాటలాగ్ 1 కి ధర ర్పు. 1-0-0.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టి కంపెనీ, నలువర్రుకులు, వైవాళూరుగొడ్డు, మదరాసు.
కొలదిప్రతులు మాత్రమేయున్నవి, త్వరపడుడు?

మహర్షిదేవేంద్రనాథ తాకూర్ గారి స్వీయచరిత్రము
(గ్రంథకర్త: మొక్కపాటి రామమూర్తి గారు)
ప్రతివ్యక్తియు ముఖ్యులుగా చదువ తగినది. 214 పేజీలు } ధర ర్పు 2 8 0
నిండు క్యాలికోబైండు ఫెడర్ వైటుకాగితములు } పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము
తలపెట్టె నెం 212, 6, 7 తంబుశెట్టివీధి మదరాసు.

వెల్లింగ్టన్ సినిమా

10.5-24 తేది శనివారమునుండి 17.5-24 తేది శుక్ర వారమువరకు రెండుసార్లు సాయంత్రము 6.15 నిమిషమున రాత్రి 9-30 గంటలకు శని, ఆదివారములందు మధ్యాహ్నము 8-15 గంటలకుకూడ యూనివర్సల్స్ స్క్రీమింగు సీరియల్ డి ఈగిల్స్ టాలన్స్ మిక్కిలి భయంకర, వైర్య, కృత్యములు, ప్రాణముతీయుట, ప్రాణముపోవుట మొదలగునవిగల అధ్యాయము, ఫ్రెడ్ థామ్సన్ & ఆస్ లిటిల్ ప్రధానపాత్రలను ధరించిరి. ఉపకథలు 10, 11, 12, నాలుగవవారము 6 భాగములు. యూనివర్సల్స్ గ్రేట్ బాక్సింగు పీరియసు డి లెడర్ ఫువర్స్ ఇంటర్ నేషనల్ న్యూగు & కామిక్ కూడ చూపబడును.

మామూలుపల్లం ఇనాం విక్రయం
మాగాణి భూములయం దానక్తిగలవారికిది మంచి తరుణము. అవ్యవధియైన మించిపోవును. త్వరపడుడు.
కృష్ణాడిస్ట్రిక్టు, గుడివాడతాలూకా, గుడివాడకు నువారు 6 మైళ్ల దూరములో యున్నటువంటి దండిగానపూడి గ్రామములో నె 119 ను య 21-69 ట్లు సర్వదుంబాలా ఇశాం భూమి, ఏకఖండము, చదిరికియైనభూమి, ముంజేత కృష్ణ కాల్య కింద సాగులగునది. భూమి అంతకు మునుపు రు 19-0-0 లు పై చిల్లర ఏటేటా శిస్తుగలది. వారసత్వపుహక్కు మొదలుగాగల ఏవిధమైన తగాదాలు లేనిది. సదరుభూమి అంతాగాని, కొంతగాని, విక్రయమునకు సిద్ధుగా యున్నది. వలయు వారలు యిక్కింద వివరించిన అడ్డనుకు తాము స్వతహాగా వచ్చిగాని, లేక జాబువ్రాసి జవాబు తప్పించుకొనుటగాని చేయదగును.
యం. చంద్రయ్య ప్రొక్రయిటర్, నెం 8180 దు, వల్లిఖేటి, క్రిందవాడ, డక్కన్.

విశాఖపట్టణ మండలమహాసభ

ఆంధ్రప్రదేశ్ గోపాలకృష్ణయ్యగారి

ఆధ్వర్యోపన్యాసము

దేశస్థితి పర్యాలోచనము

మాడుగులలో యీవేల 4 వ తేదీన సమావేశమైన 16 వ విశాఖపట్టణ మండలమహాసభ కృష్ణయ్యగారి ఆంధ్రప్రదేశ్ దుగ్గిరాల గోపాలకృష్ణయ్యగారి ఉపన్యాసమునుండి యీక్రిందిభాగములు ముద్రించుచున్నాము:—

ఇప్పుడు దేశస్థితి లెట్లున్నదో కనుగొనుట అవసరము. భవిష్యత్కాలపు విధానమునుగూర్చి ఆలోచించుటకు ముందు మన మేస్థితిలో నెక్కడనున్నామో తెలిసికొనవలయును. మూడేండ్లు కష్టపడి పనిచేయుటవలన విజయము గానున్న కొంతఅనుభవమైన గల్గినది. ఆయనభవము నిష్పన్నయోజక మైనదిగాదు. అందువలన యీయంద్యమమును అనుసరించుచు లాభమును ఆదాయవచ్చును. విజయము గలుగదని నిరాశపెందనక్కరలేదు. మనము జేయుగల్గినది కత్తి బలమును విజ్ఞానమును జలపరచుకొని ముందుకు పోవలయును. విజయముకొన మే మాత్రమును తమతాపపడరాదు. మనకాద్యము ఆదర్శమైనదియు సాత్వికమైనదియు నైయున్నది. అందువలన విజయ మే నాటికైన వచ్చితిరును. ఎప్పుటికినిగాని స్వరాజ్యము మనకు రాదని అనుకొననేరదు. ఒకసారి ప్రబోధము గాంచిన దేశము మరల నిద్రాణము గాజాలదు. అందులకు సాధనమేది యనునది యే చింతనీయును. మనకు, మనసాంప్రదాయములకు, మన దేశాత్యములకు తగిన సాధనము అతితప్ప మరెవ్వటి గానించదు. మహాత్ముడు భగవదంత గలవాడనియు, అవతారమే యనియు, ప్రపంచరక్షకార్థమును దుష్టశత్రుత్వము అన్నింటి నాడనియు మనకు తెలియును.

భాగవత మార్గము

ఆయన నిర్మించిన దౌర్జన్యరహిత సహాయనిరాకరణాద్య ము సాధనమును విశ్రుతులను శత్రువులను అందరును సమర్థులించిరి. మనదేశపరిస్థితులకు అవ్యుద్ధియోగియైన దనిభావించిరి. మన పరిపాలకుల విశ్వాసము ననుసరించువారిలో అధికారముగలవారు అయ్యిరి తమజేయనిరి. మహాత్ముడియులుగూడ దానిని తామను ప్రించుటకు తగినదని యంగీకరించిరి. మనకు హిందువుల కయ్యవ మనక జాతిబాంధవ్యము నైతికాధికారముగా గానించుచున్నది. ఇతరుల కదిక్రొత్తది గావచ్చును గాని మనకుట్లుగాదు. మహాభారత పురోజులలో నాచరణలో నుండిన భారతీయమంతో బోల్చిన యెడల నియ్యది భాగవత మార్గమనదగును.

అస్పృశ్యత

మనమత సాంఘికధర్మములకు వర్తించునట్లు అస్పృశ్య వికమత్వము యెట్లుండునో ఆకార్యవిధానము నంతను మిశ్రజేపు టూనుకొనలేదు. ఈసభ అందుకు సమావేశము గాలేదు. ఈవిషయమై మనదేశమునందు పూర్వాకారపరాయణులలో కదలికగల్గినదని మీకు తెలియును. ఈసమస్య కాంగ్రెసువేదికయందుగాక యితరచోట్ల పరిష్కారముగావలసియున్నది. ఈసాంఘికాద్యములలో కాఖిగాబులుదేరిన వైకంఠత్యాగ్రహమును కాంగ్రెసుకు సంబంధములేకుండ ననుపవలెనని గాంధీమహాత్ముడు విశదీకరించి యుండెను. ఆయనజెప్పినది సత్యమని నాకు నమ్మకము. ఆద్యమము విజయము గాంచులెననికొరుచు భవసహాయమును కాంగ్రెసుజేయుచుండునుగాని, ఆకాలీనసంభవమునందువలె యిందు పాల్గొనజాలదు. ఏదే యెప్పుడును ఒకకన్న దానినైననుంచి, ప్రభుత్వమువారు స్వదేశసంస్థానములలో నమ్మకమైన ఉద్యోగలను స్వేచ్ఛించుకొంటే సుఖముల మంచియాయకులగుడ స్వేచ్ఛలు దూర్భాగియిదనియమించును. వికమత్వమునకును, అస్పృశ్యతకును కాంగ్రెసునందును వైరుధ్యములేయవలసినపను లెన్నియోగలనని చెప్పినచాలును. ఈరెండును అవినాభావసంబంధము గలవి. అయ్యది యిప్పుడు ముఖ్యముగా నవసరము. ఇప్పుడెవరో కాంగ్రెసువారుల భవిష్యత్కాలపువిధానము. అవి చాలకత్తిమంతములైనవి. నిరాశతో ప్రంగిపోవుచున్న కాంగ్రెసుప్రచారకులకు వానివలన యెంతటి ఆవేగమైన గలుగగలదు. అధికారులు మనలో అంత దూతిమతవైరుధ్యముల జూచి నవ్వునటుల వదిలివేసెనము. అట్లు గునా? మనముజేయవలసిన జూచి వీరిలో వికమత్వము గురురుచున్నదనియు, స్వరాజ్యోత్సవమును బడసెద రనియు వారు నిక్కర పోయెదరు. కావునమనము యీకార్యక్రమంతము ననుష్ఠించుటవలన మనప్రతిష్ఠికి మంచిపని గల్గించుచున్నా మని

తలంపరా? అతే అది కాననసభా కార్యమంత తీవ్రముగ నుండక పోవచ్చును.

కాననసభా ప్రవేశము: స్వరాజ్యపక్ష ధర్మము

కాననసభలలో ప్రవేశించిన సోదరులు ఒక పనిమాత్రము జేసిరి. మనకాననసభలద్వారానే అధికారులు పాలించుచు న్నారసుకొనుమామను నెల్లడిజేసిరి. ఇంతియగాక లిబలు పక్షమువారియు ఇండియన్ డెంటు పక్షమువారియు శత్రువై ట్టుకొన్నవారిని తగుజాగ్రత్తగ మధ్యమార్గమున దాగుకొనియుండువారిని గూడ వైటికి లాగిరి. ఇకను వారు ప్రజాపతిని శులుగ నెన్నుకొని చేయవలసిన పనిని మాత్రము సరిగా నిర్దేశించుకొనలేదు. వారు సక్రమముగా కార్యవలంబనమునకు గడంగునెడల ప్రభుత్వమునకు సత్వెలు పూర్తిగ తిరస్కరింపవలసి యుండును. ఇప్పుడు వారు తామే రాష్ట్రీయప్రభుత్వముగా నేర్పడి తమ కార్యనిర్వాహకుల నెన్నుకొని సర్వనియోజకాధికారముగల నేమనలుపార్లమెంటు నేర్పరచి దేశమంతయు యీ సూతననిర్వాణము జెప్పినటుల జేయునటుల నేర్పాటుచేయవలెను. ఇయ్యది కాననోల్లంఘనము. వారు దీనిని జేయుగలరా? వారి కందుకు శక్తిబలములేవనిగాని తగినవారు గాదనిగాని చెప్పటలేదు. కాని అందువలన నేమైన లాభముండునా? వారుజేయు పనిఅవసరమునుబట్టిగాని యెట్టిమాయగాదని ప్రకటించుకొనిరియు యీఅంతర్జాతిమతవిషయములు యెక్కువభాగింపనా? ఎట్లైనను వారు మనతో సంప్రదింపవలెను. వారిమార్గము నాకు సరిపడకున్నను దానిని కాదనుటలేదు. అఖిలభారత కాంగ్రెసు సంఘకార్యదర్శిగనుండి వారికి జేయగలసాయమును నేనుజేసితిని. వారిలకు కాంగ్రెసులో స్థానమున్నదని నేను నమ్మిపట్టెలిబరలు పక్షమువారును, ఇండియన్ డెంటు పక్షమువారును వారిఅదర్శము స్వరాజ్యమును, అహింసయు నని చెప్పినంతకాలము యీ మహాదేశీయసంస్థలో చోటులేకుండ జేయజాలము. ఏదే మనసోదరులు యీ కాననసభలలో జేయవలసి ముగిసినదని నేను భావించుచున్నాను. మరలపని గలుగవచ్చును. వారు ప్రభుత్వమువారు నిర్ణయించిన నియోజకవర్గమును పట్టుకొనియుండవచ్చును. కాని యిప్పుడు వారికచట నేమియును పనిలేదు. వారికగడనే యుండనిండు. మనముగూడ వారిలకు తామము గలుగునటుల పనిజేయుదము. స్థానములపోవు భయములేదు గాన. వారు మోసమువహించి యుండనిండు. వారిలకున్న వ్యవధిని కత్తి నంగి యీవికమత్వములు జేమాట్టుకును అస్పృశ్యతనుబోగొట్టుటకును వినియోగింప నిండు. ఈ పని పూర్తియైనపుడు వారు కాననసభలలో ప్రత్యర్థిలో పోరాడవచ్చును. ఈ లోపల మనము గూడ అధికారులు వృద్ధుల పరివర్తనము గాంచెదరేమో చూచెదము. నేను జెప్పినటుల మనము వారిసేవను వద్దనవద్దు. వారు మనకు క్రొత్తకృత్రియులుగ నుండురు. సామ్రాజ్య జాడములో వారు గెల్చిరి. వారి సామ్రాజ్యమునై నూర్యు జెప్పడును ఆ సమింపడు. వారు మన ప్రభుత్వమునకు మంచిసేకులుగ నుండగలరు. కాని వారికి శక్తి నేర్పడదు. అశక్తి తెలియకుండ జరుగుచున్నది. మొదటిది లేమరు ప్రభుత్వము. వారిల సంస్కరణ విచారణలోను, రాయలు కమిషనులోను కొండుపేటిలలోను మనకేమియును వద్దు. వారిలకు పని బాగుగ తెలియకుట యింతిగిన యాటలు గావచ్చును. వారి యిష్టమువచ్చినటుల వారిని చేసికొననిండు. కాని మన పనిని మాత్రము మనముచేసికొనవలెను. మనమందరమును ఒకటియై వారు గావించిన ఒహూకృతిని పరిశీలించెదము. మనమందరము నేకమై నిలయుగ నున్నటులవాటికి తెలిసేసని వారు మనకు చేయుబహుమానములలో జాగ్రత్తగ నుండురు. ఆరోజున మనకాననసభ మిత్రులు వారితో మాటాడుమని కోరెదము. కానిప్రస్తుతము వారు మన కార్యముల నాశీర్వాదించెదరుగాక.

కద్దరుపరిశ్రమ - నైతిక విషయము

కద్దరుపరిశ్రమ యొకటి ప్రాముఖ్యమైన విషయము. ఇప్పుటివరకు కద్దరువిషయమున మన ప్రయత్నములు ఎక్కువ వ్యాపారరీతిగా నున్నవి. ఆర్థికలాభమును పొందుటకుమాత్రమే దీనికి పూనుకొనుటలేదు. ఇందు నైతికాభివృద్ధిగూడ నిమిది యున్నది. మనము లంకమైరు మిల్లులను పడగొట్టుటకు మాత్రమే యుద్దేరింపలేదు. అట్లయినచో వడుకునూలు బట్టలకై పోక మనదేశపు మిల్లు బట్టల క కొనవలెనని ప్రోత్సహించియుండుము. ఈ పనిఅతిముఖ్యముగా చేయవచ్చును. కానిమనజాతియొక్క ఆర్థిక చివనమును పెట్టు బడి దారుల వలన మువ్వలే యెక్కువగుచున్నవి. ధనాధికుల నిరంకుశత్వము వల్లనే విరోహింపడము చాలకాలమునుండి ప్రంగుచున్నది.

అట్టి ముప్పు మనకు వాటిల్లుకుండ చేసికొనుటకే యీ కద్దరుద్యమము ప్రారంభింపబడినది. తక్కువసాంధలను గలిగియుండుట నూత్నముగా జీవితముగడపుట వాటి నభివృద్ధి చేసికొనుటకు కావలసినంత తీరిక యుండుకొనుట యిందువలన జరుగును. జేమముల నివారించుటకు సులభమార్గము ఖద్దరు పరిశ్రమయే యని తలంప జేయబడినది. ఒట్టి ఘనమైన ఉద్దేశమున్న యిటు మరచిరి. కద్దరుబట్టలు తగినన్ని తయారుకాజాలవలయు, కద్దరు నిర్మాణోద్దేశము కేవలము ఊహలతో నిండినవిషయ మనియు అసాధ్యమయినదనియు కొంతమంది దురభిప్రాయ పడిరి. ప్రతి కుటుంబమువారును తమకు కావలసిన నూలు వారే స్వయముగా మడుకవలెనయే మహాత్ముని యభిప్రాయము. రాట్నము త్రిప్పుట నిత్యకర్మగా జేయవలెను. తగినంత బట్ట దొరకదను సేవము జెప్పి ధనాధికుల పెట్టుబడి విధానము నశలంబింప జాలము. ఖద్దరుబట్ట బజారులో వికయింపబడినదగుట తోడనే దానిపరిశ్రమ చెడును. ఎవరియంత వారు వడకి తయారుచేసి కొను ఖద్దరు పూర్తిగాజాలకున్నను నడుమువరకే సరిపోవున నైనను దానిలో నెక్కువ ఘనత గలదు. ఆర్థిక లాభనష్టములను ఆర్థికాత్మ మాత్రము లేమియు దానికి అనువర్తించవు. ఈవిషయమును కద్దరుసం దర్శనము జూపు ప్రచారకలెమరును గుర్తింపరు. సహకారసంఘ మనునది వృథా పోటీలను గలిగించుననియు, సహకార పరపతిసంఘముల స్థాపనయనగానే పెట్టుబడిదారుల అధికారమువచ్చుననియు గుర్తింపరు. కద్దరునకునూలు కూలీలద్వారాగాని, బానిసలద్వారాగాని వడుకబడగూడదు. కద్దరుసం దర్శనము ప్రేమగలిగి వడుకవలెను. కద్దరు నిర్మాణమునకై కద్దరుబోర్డువారెన్నడును సహకారసంఘములనుగాని, ఫ్యాక్టరీలనుగాని, స్థాపింపగూడదు. వారు మనదేశములో పండితప్రతి విదేశీయులకు మిల్లులకు వికయించు పెద్ద వర్తకులచేత జిక్కుకుండ కట్టుదిట్టములచేసిన చాలును. కాంగ్రెసుకద్దరుసంఘములు జేయవలసిన దేమన:—(1) ప్రతిగామము లోను ప్రతికుటుంబమునకు అవసరమగునంతప్రతి దొరకునట్లు యేర్పాటుజేయుట (2) కలెవు తటస్థించినస్థలములలో ప్రజలను వడుకుటకు నేయుటకుప్రోత్సహించుట (3) ప్రజలు వడుకుట నేయుట నేర్చుకొనుటకు వీలగునట్లు అచ్చటచ్చట పరిశ్రమలలో నిపుణులైనవారిని ఉంచుట (4) తమకు లభించు కద్దరుసంతయ తక్కువ ధరలకు పంచియుచ్చుట. కాంగ్రెసుసంస్థ లన్నియు ఈ విషయమును బాగుగ గుర్తించి యిట్టికార్యములనే అవలంబింతురని తలంచెదను.

జాతీయవిద్య

జాతీయవిద్యా విషయము దానికిది తెరు గా నుండవలసి నది. దీనినిగూర్చి వివిధాభిప్రాయములు గలవు. ప్రస్తుతమున్న జాతీయవిద్యాలయములు ప్రభుత్వవిద్యాలయములకు సరియైన ప్రతులుగా నున్నవి. వాటి విద్యావిధానము మార్చి ధనసహాయ మధికముగా నుండునట్లు జేయుటకై ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. ఈ యంశమునై నే మనదేశముయొక్క భావిస్థితి యాధారపడియున్నది. దేశపరిస్థితులు యారీతిగా సందిగ్ధస్థితిలో నున్నపుడు యాందోళన లెక్కువగునన్న యిప్పుడు దేశానుగణ్యమైన స్థిరమగు విద్యావిధాన మేర్పరుచుకొనుట కవకాశము లేదని దలంచెదను. మనము దేశద్రవ్యులను తయారు జేయుచున్నామని కొందరు యెంతో జేయవచ్చును. కాని వారిమాటలను లక్ష్య పెట్టుగూడదు. మనకు బాగుగ అనుభవముగల దేశద్రవ్యులే యిప్పుడు గావలసియున్నది. అవమానములను సహింపనివారు సత్యమునకై ప్రాణత్యాగ మొనర్చి సందిగ్ధులైనవారు మాత్ర దేశోద్ధారణమునకై యెన్ని కష్టములకైన ఓర్చువారు యిప్పుడవసరము. ఇట్టి గుణములు దేశభక్తి, ధర్మభక్తి గురుభక్తి నాయకులయందు భక్తి కట్టుబాటులను విధియొందుండుట మున్నగు శీతల మొనగుటయే విద్యావిధానమునందు చేర్పబడను. రాట్నము త్రిప్పుట, దృఢవిశ్వాసము గలిగియుండుట, హిందీభాష జెప్పినజాలును. అనేకవిధానముల నేర్పరచి నెద్ద పెద్ద సంఘముల స్థాపించినచో ప్రస్తుత సందిగ్ధస్థితి యధికమగును. విద్యార్థులు లేరని విచారించి యెక్కువమందిని ఆకర్షించుటకై ప్రజల యభిలాషల కనుగుణ్యముగా నుండ ప్రయత్నింపవలెను. మనము స్థిరమైన కార్యములజేసి దాని ఫలితమునకు విడిచిపెట్టవలెను. ఈవిషయమున యిట్టిసభలో యంతకు మించి జెప్పవసరము లేదని దలంచెదను. కాంగ్రెసు సంఘములవారు యెవో టునైతే తమకు యోగ్యులగు ఉపాధ్యాయులు పురజనుల సానుభూతిగ లభింతురో అచ్చోటనే విద్యాలయముల స్థాపించిన జాలును. ప్రతివోటును నెలకొల్పి నిరపయోగముగా నుండు టున సరము. స్థానిక సంఘములు యీవిషయమున యెక్కువ శ్రద్ధ

నహించుచుండుటచే మన కార్యక్రమములో నీయంతమును గూర్చి యెక్కువముబ్బంది యుండదు. ఎంతటి ప్రముఖులచే యేర్పరుపబడిన అద్భుతమైన విధానమైనను స్వరాజ్యము లభించనిది అది మనబాతీయ విశ్వావిధాన మనబడదు. ఆపట్టుగాని మనబాతీయొక్క ముఖ్యధర్మములు కొనసాగి నేరవు నన్ను దీగ్రిచో బాతీయనిద్యయొక్క ముఖ్యోద్దేశము "నిజమైనపౌరస్వత్వముగాని, జీవనాధారముగాని, స్వభావనిర్మాణముగాని సంపాదించుకొను సామర్థ్యము గలగ జేయునదని నేననను. ఇందు మొదటి యుద్దేశము మోక్షమును దెలుపును. రెండవది తిండిపోతులను తయారుజేయును. మూడవది చాలసంతుచితముగా నున్నది. జేతీయముగాని, నిదేశీయముగాని విద్యావిధానముయొక్క ఆదర్శము మానవుని జ్ఞానసంపన్నునిగ జేయుటయే జ్ఞానసంపన్నుడనగా యేదో యొక విశ్వవిద్యాలయములో యీ కాలమునందువోలే పెద్దపరీక్షలం దుత్తీర్ణుడై బయటపరచుచున్నవాడుగాక సమాజముగ లోపలనుండి నూత్న భావములు ఆవిర్భవించువాడైయుండవలెను. ప్రతివ్యక్తియును ఆత్మభావములను స్పష్టముగ ప్రకటించునపుడు జ్ఞానసంపన్నుడే యగును. శ్రీకృష్ణుడు రాజశీల్యో 16 వేల మంది గోపికలకును 16 వేల నాయకులుగా కాన్పించినపుడు ఆగూరువునందు తనశిష్యుల భిన్న భిన్న రుచులకు తగినట్టి వ్యక్తిత్వము మూర్తీభవించినదని తలంపవలెను. మనదేశీయవిద్యావిధానము నంగు యిట్టిపరిస్థితులను తేలమా? అట్లు లేలేదు. యెడల అది గణించిన విద్యావిధానమగునా? అది కల్లయగును. పెద్ద పెద్ద స్త్రీముఃమాట యాలోచింప నక్కరలేదు. పెద్ద పెద్ద విధానములను ఆలాలోచితముగ గావించుట ప్రస్తుతవిద్యా విధానముతో వినిగినవారల స్థానముల జూపవలెను. నూతన విధానములగుర్చి ఆలోచించుటకు మనకు శక్తిలేదనియే నాతలంపు మహాత్ముడేదీ జెప్పిన దానినిమాత్రమే జేయుచుము. ఖద్దర్, హిందీ, ప్రేమ విశ్వాసములు బాలరమానములకు చాలు.

వ్యాయస్థానములు పాఠశాలల బహిష్కారములగుర్చి నే నెక్కువజెప్ప నవసరములేదు. వీనియొక్క ప్రతిష్ఠ యిదివరకే పోయినవియు, వానిస్థానే పంచాయతులను బాతీయపాఠశాలలును కాలక్రమేన వచ్చుననియు, మహాత్ముడే జెప్పియుండెను. పాఠశాలలు మనమనోవైఖరిని త్రిప్పుచుండును. వ్యాయస్థానములు మన నైతికగుణములను మార్చుచుండును. ఈ రెంటియొక్క ప్రతిష్ఠబోయినపుడు నూతనభావ మావేశించెనని దేశమంగీకరించుచున్నది. ఇంతవరకది విషయమే. తదనుకూలముగ మనము దేశమునందలి కట్టుబాటులను జేయు నెడల మిగిలిన పనులన్నియు వానియంతట నవియే జరుగును.

స్థానిక సంఘముల యాక్రమణ

ఈ సందర్భమున స్థానిక సంఘములను గూర్చి జెప్పవలసి యున్నది. పని నాక్రమించుటకు ఎట్టి ఆలశ్యమును జేయుటకుండు కాంగ్రెసు పక్షములవారను కాంగ్రెసు సంఘము ప్రకటించిన వలెనని నేను గట్టిక జెప్పుచున్నాను ఇందులకు కాంగ్రెసు అంగీకరించెను. మహాత్ముడును అనేక సార్లు అనుకూలముగ నే యభిప్రాయము దెలిపెను. మనమీపని జేసినయెడల బాతీయ పాఠశాలల పంచాయతులు మద్యపాన నిషేధసమన్వయ పరిష్కారము గాగవు. ఈ సభవాడు యీ విధముగ నొక తీర్మానమును జేయవలెనని గూడ నేనపహాదించుచున్నాను. వారు నియోజక పక్షము దీసికొని అందఱును కాంగ్రెసు సభ్యులకు నట్లు జేసి ఆత్మీయత తమకున్న యిబ్బందులను కాంగ్రెసు సభలలో దెలుపుకొనుదు వానినిగూర్చి తీర్మానముల జేయుదు విజ్ఞప్తి మార్గము ను మాని వేయు నట్లు జేయవలెను. స్థానిక సంస్థలయందు కాంగ్రెసు సభ్యులు చేరువలయుజేసి కాంగ్రెసుసభలలో చేసిన తీర్మానములను వారిజూపి ఆచరణలో జెట్టునటులజేయవలెను. స్థానిక సంఘములకు కావలసినంతధనముగలదు. కాంగ్రెసుసంస్థలు వానిలో చేరు నెడల ఆర్థికదుష్టి త్రతప్పి కాంగ్రెసు కార్యక్రమంతము లన్నియు సఫలముగావచ్చును. ప్రతికాంగ్రెసుసంఘమును తన క్రిందనుండు ప్రదేశములోని కష్టములను తెలిసికొని తన్ను వాణమునకై పనిజేయవలెను. ఈవిషయము ఆంధ్రరాష్ట్రకాంగ్రెసు సభవా - వెంటనే పరిశీలించెదనని నమ్ముచున్నాను.

స్థానిక సంఘములలో కాంగ్రెసు పక్ష మువారుండె యెడల మద్యపాన దోషముగూడ తొలగింపవచ్చును. ప్రజలకు వైద్యసహాయము బాగుగ కలుగునట్లు జేయవచ్చును.

ఇక నేను జెప్పవలసిన దేమియును లేదు. మహాత్ముడు మరలవచ్చి దేశమును నిర్మితమార్గమునడపుటకు సిద్ధుగానున్నాడు. మనమందఱము విధేయములబావుకొని పోట్టుటలు లేకుండ స్నేహభావముతో పనిజేయుదము. మనకు వేలకొలదిమంది కాంతిసైనికులు గావలెను. రాజకీయాదర్శము మాత్రమే త్యాగమునకు పురిల్పజాలదు. అందు మతభర్మముగూడ యుండవలయును. మనమందఱమును రామదండులో చేరి ముందుకు నడచెదము. గోదావరిజిల్లా ఆలమారు కాంతిసైనికసభలో తీర్మానముగావించి రామదండును స్థాపించి ప్రతిగ్రామమునకుబోయి ప్రచారము జేసెదము. స్వరాజ్య సంపాదనము పురుషార్థమనియు, రామకార్యమనియు అందఱును భావించవలయును. సర్వరామమును మను ధర్మమును అందఱుగూర్తింపవలయును. అప్పుడు యేభేదము యిందు ఉండజాలవు. మహాత్ముగాంధీక జే. శ్రీరామార్జును ముఖ్యు.

మునిసిపల్ సంఘము - నెల్లూరు

(స్వకీయవిలేఖరి)

ఈనెల 10-వ తేది సాయంత్రము నెల్లూరు మునిసిపల్ సంఘసమావేశనభ శ్రీయత అన్నదేవుల గోవిందరెడ్డిగారి ఆధిపత్యమునజరిగెను. సభయందు చాల ముఖ్యమైన విషయములు చర్చింపబడినవి. పథమునున శ్రీయత అప్పకాల పట్టాభిరామయ్యగారు ప్రశ్నలు ప్రస్తావనకువచ్చెను. అధ్యక్షులవారు ఆశ్చర్యలకు జవాబు యేమియును చెప్పబూనుకొనియుండనందున అందునిషయమై యెక్కువగా శ్రీత్రాములూరు శివరామయ్యగారు చెప్పటలో ప్రశ్నలు యిచ్చియుండునప్పుడు వానికి ప్రత్యుత్తరములను తయారుచేసి ప్రశ్నలను జవాబులకు సమావేశమున సభ్యులందరికీరకు చదువవలసినబాధ్యత అధ్యక్షులకు యుండి ఆచారముగా యెక్కడను జరుగుచున్నదనియు అంతియేగాక మునిసిపల్ చట్టనిబంధనల యందును యిందువిషయమై విఫలముగ తెలుపబడియున్నదనియు చెప్పినిబంధనలు చదివి, వినిపించి, ప్రశ్నలను ఉత్తరములను చదువవలసినదిగా అధ్యక్షులు కోరిరి. దీనివిషయమై శ్రీయత పున్నయ్యగారుమాత్రము కొంత భేదాభిప్రాయమును వెల్లించిరి. అధ్యక్షుడు ప్రశ్నలకు ఉత్తరములను ఇచ్చుటలేదని తీర్మానించియుండగా, ఆవిషయములు అంతటితో ముగింపబడినదిగా భావింపవలయునని నూచించిరి. కాని శివరామయ్యగారు మాత్రము ఒప్పుకొనక బడులు జవాబిచ్చిరి. లేకున్నను ప్రశ్నల చదివి జవాబులేదని యైనను సభకు తెలుపవలసిన బాధ్యత అధ్యక్షులకు గలదని తెలిపిరి. ఇందువిషయము చర్చయింకను ఎక్కువగా కాగా ప్రజాప్రతినిధులు సంఘమును చేరియుండు ఛేర మేనుగాడిని, యితర సభ్యులకును యేలాటిభేదము లేదనియు, యిట్టివిషయము నందరికీ సమావేశము గలదనియు సభ్యులకు తెలియజూడనిదియై అధ్యక్షులకు మాత్రము, తెలియజూపినదిగా విషయము ఏర్పడియుండదనియు, దృఢీకరించి చెప్పవలసి చెప్పిరి. ఆంధ్రప్రదేశ్ మైన బాబులవిషయములలో జవాబులిచ్చుకొనుటకు అట్టి అంతర్భాధికారము అధ్యక్షులకు కలుగుట తమకు దెలియననియు, ఇది ఆంతర్యవిషయము కాదనియు కాక నిలుసభ్యులందరు, కాక నిలు అను ఒక్కచేతుతో వ్యవహారమునందు ప్రతిపాదులకు నుండవలసియుండగా అధ్యక్షులు తనకు తెలిసినవిషయము, తనతో నమానలైన, ఇతరసభ్యులకు తెలుపకుండుట ధర్మము కాదని వక్కాణించిరి. ఇంతవారము జరిగినను అధ్యక్షస్థానము నందుండిన శ్రీ గోవిందరెడ్డిగారు ఉత్తరములు కాక నిలుచెప్ప నుద్దేశింపలేదని చెప్పి నిరాకరించిరి. ప్రశ్నలు, జవాబులవిషయములో యీచర్చ, చర్చ, చదువరులకు చిత్రముగ నుండును.

నీటి కొరత యిలు

ఇది యిట్లుండ దీనివెనువెంటనే నీటికొరతయ మరమ్మతు విషయముచర్చ వచ్చినది. డిప్టీ సానిటరీ యింజనీరుగారు రగు డి|||| రావుగారు దీని విషయమై సభకు వచ్చియుండిరి. జవాబు అబ్దుల్ రహిమాక్ సాహెబుగారు చర్చ ప్రారంభించిరి. కొరతయబావులయొక్క ప్రస్తుతస్థితి యిప్పుడు ఎంతమాత్రము నీళ్లు సత్తెచ్చేదు గలిగియుండుటయు యాబావులను ఏవిధముగా చక్కజేసిన ఎంత యెక్కువగా నీరు రాగలిగినది లేఖ పూర్వకముగ తెలుపవలయునని వారు కోరిరి.

అధికారుల నిర్లక్ష్యత

సభలో హాజరయ్యుండిన డిప్టీ సానిటరీ యింజనీరుగారు వై ప్రశ్నలకు జవాబుచెప్పటలో పురపాలక సంఘసభ్యుల యెడ తమకుగల నిర్లక్ష్య భావమును నూచించిరి. ఇట్టి ప్రశ్నలకు విషయము తెలియనివారికి సమాధానము మెప్పు జెప్పలేమనియు యిట్టిప్రశ్నలకుగలటకు అనకాశము తనకు గన్నట్లేదనియు నిరసనభావముతో పలికిరి. ఇంగ్లీషు రానివారిని మాచినప్పడు సర్కారు నాకరులకు గలగు సహజమైన ఉదాసీన యిట్టిదే కాబోలు.

సంఘసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులు

ఇంజనీరుగారు చెప్పిన ఈ ఉత్తరములకు అబ్దుల్ రహిమాక్ సాహెబుగారు సహనభావమున జవాబుచెప్పము పురపాలక సంఘసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధు లనియు అట్లుగలటచే ప్రతినిధులకు కలుగగలగు ఎక్కువ సౌకర్యములను విచారించి తెలిసికొని పని చేయవలసిన బాధ్యత తమయందున్నదనియు ఇప్పుడు సంఘము వారు చేయుచుండు నీటిసత్తెచ్చు ఎక్కువ సత్తెయింత ఏవిధముగా చేయగలగుటయు తెలియక పోయినయెడల అధికభ్యయము ఒప్పుకొనుట సంఘసభ్యుల అధర్మమగునని నుడిపిరి.

వ్యయింపబడుద్రవ్యము ప్రతినిధులది

ఇదిగాక యింజనీరుగారు ఎంతకులభముగా తలచినను ద్రవ్యమునుకొక నిలువారు వ్యయింపవలసినవారగు నుండటయు, ఆద్రవ్యము ప్రజలదనినాండి, నేకరింపబడిన దిగుటచే బాధ్యత ప్రతినిధులకుఎక్కువ గలదనియు, సర్కారుద్రవ్యముతో యీ పను లగు నెడలతమ ప్రశ్నల కవకాశము లేకపోవచ్చుననియు ప్రస్తుతస్థితిలో తమకు ఆవిషయము అడిగినవారికి చెప్పట కైనను తెలిసియుండవలయుననియు, ఇది యింజనీరువారి నడుగుట కాదనియు చెప్పము తమ తొలకెట్టిప్రశ్నలను పునరుచ్చించిరి.

ఇంజనీరుగారి జవాబు

డిప్టీ సానిటరీ యింజనీరుగారు వై విషయము నంతయు వినినవిమ్మట తమనిరసనభావమును నూచింపుచు యాక్రందిత్రవ్య త్తరము నిచ్చిరి. 'కాక నిలుసభ్యులు యిందలివిషయములన్నియు ముందుచదువుకొని వచ్చియుండవలసినదనియు, ఊరకసభకువచ్చి కూర్చుండి ప్రశ్నించుటతో కార్యము లేదనియు' చెప్పిరి. ఈ రెండవమారుయిచ్చిన ప్రత్యుత్తరముతో సంఘసభ్యుల కందరకును కొంత ఆయాసము కలిగినట్లు ముఖభావము నూచింపజేసెను.

జవాబు చెప్పకుండుట సరికాదు

అంతట శ్రీయత తానులూరు శివరామయ్యగారులేచి కొన్నిమాటలు చెప్పిరి. 'అబ్దుల్ రహిమాక్ సాహెబుగారు చెప్పిన విషయమునందు కొంతగమనింపగలగినను ము కలదనియు, సంఘసభ్యులు ప్రజాప్రతినిధులగుటచే ప్రతినిధులు ప్రజల ద్రవ్యము ఖర్చు పెట్టవలసినవారైయుండుటయు అందరికీని తెలిసినవిషయము. ఇప్పుటికి చాలకాలమునుండి ఈకొరత సౌకర్యముల నెక్కువచేయవలయుననెడి ప్రయత్న ముండియున్నదనియు అందునిమి త్రమైఖర్చు పెట్టిలేలాభము తెలుసోలేదో. ఎంత నెట్టిసయెడల యేమిసౌకర్యము కలుగనను విషయమునందు కాని ట్రియింజనీరుగారు జవాబుచెప్పకపోవుట సరికాదు. వారియభిప్రాయము సమంజసముగా నుండలేదనియు, మైగా నిజమైన ఆర్థితో యడుగుసరస్వలకు కాగితములయందు నున్నదని, చదువుకొనియుండవలసినది యనుటయు సరియైనప్రత్యుత్తరములుకావు. కాగితములలో యింగ్లీషునందువ్రాయబడిన విషయము లన్నియు అందరిగభ్యులకును యింటింటికికూడకల్లి తర్జుమాచేసి చెప్పగలగు మనుష్యులను మునిసిపాలిటీవారు ఏర్పాటుచేసియుండలేదనియు అదిగాక ఒకజేత కాగితములలో చూచియుండిన విషయమైన సభ్యులు మరచియుండకూడదా. ఈ విషయమునకై యింత దూరము ప్రయాసపడినప్పిన యింజనీరువారికి అడిగిన విషయములకు సమాధానము చెప్పటకు కష్టముగా భావించుట తగియుండలేదనియు, కావున అబ్దుల్ రహిమాక్ సాహెబుగా రడిగిన ప్రశ్నలకు అనకాశ మున్నదనియు కాక నిలులో అంతకుపూర్వము సభిలో జరిగియుండు చర్చలనుజ్ఞాప్తి కొంత విషయము ఏర్పడకున్న ద్రవ్యవ్యయమునకు, ఒప్పుకొనవలసిన కాక నిలువారు నిరాధూటముగా చేయుటకు వీలులేకన్వయ కలుగుచుండుటను కానిట్రీయింజనీరువారు గమనింపవలయునని కోరుచున్నాను' అనిరి.

ఇంజనీరు సుముఖులగుట

శివరామయ్యగారు చెప్పినమాటల తర్వాత యింజనీరుగారు ప్రసన్నులై తాము సమాధానము చెప్పట కుదుర్తులై యున్నామనియు, తొలకెట్టివారు అడుగుటలో భోరణి వేరు విధముగా నుండిండువలన చెప్పియుండలేదనియు కోరిన విషయములకు సమాధానము చెప్పిరి. ప్రస్తుతముఏటిలో పంపియుండు భావి కొంత పూడివచ్చుచున్నదనియు ఆకారణముచే ఎండ కాలమునందు నీరు బొత్తిగా అందుబాటుగలట లేదనియు ఇప్పుడు తలపెట్టియు ప్రత్యేకమగుభావి మున్నందు జరుపబోవు పూర్తిపనికి తోడుపడుననియు ఈ ఎండకాలమున తాత్కాలికముగ యంతమొత్తము వ్యయపరపమని చెప్పియుండ లేదనియు మొదలగు విషయములతో సమాధానము చెప్పిరి.

అబ్దుల్ రహిమాక్ సాహెబుగారును తమసంజేహముల

నడిగి సమాధానము తెప్పించుకొని తృప్తులైరి.

ఇంజనీరువారికి వందనములు

వెనుక అధ్యక్షులు యింజనీరువారు శ్రమించి యిచ్చు టికి విచ్చేసి సలహా నిచ్చినందులకుగా వారును మిక్కిలి సంగోషముతో ప్రత్యుత్తరమిచ్చి తాము తెలుగుజిల్లాలవా రగుటను నూచించి ఎప్పుడైన చేత వైససహాయమునకు సంసిద్ధులుగా నుండుటను తెలియజేసిరి. వెనుక యితరవిషయములు చర్చింపబడి సభ ముగింపబడినది.

6 వ ఆంధ్ర వైద్య సమ్మేళనము, నెల్లూరు

14-5-24 ప్రారంభముగట

(నిన్నటితరువాయి)

దేశీయవైద్య విచారణసమితివారు ఆయుర్వేద ప్రాశస్త్యమును బాగుగనే నిరూపించిరి. కాని అభివృద్ధి ప్రయత్నములలో మాత్రము పాశ్చాత్యపద్ధతులలోనికి దిగిరి. ఈనూచన లాచరణమున పెట్టబడినయెడల ఆయుర్వేదమునకు సంబంధించిన సౌలభ్య సౌకర్యాది గుణములకు తప్పక ముప్పు కలుగును. మొదట నీసమితి యేర్పడినపుడు తెనాలినగరమున జరిగిన వివర ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనమున నీసమితి విచారణమున ఆంధ్రవైద్యుల తపమును పాల్గొన రాదని తీర్మానింపబడెను. అందుకారణము మద్రాసు గవర్నమెంటువారు ఆయుర్వేద సిద్ధాంతమునట్లు నగపరచుచుండిన యశస్యముగు నిరాదరభావముచే నేర్పడిన నిరాశయు, ఇట్టి సమితులవిచారణా ఫలితములెప్పుడును దేశీయాభివృద్ధి కాటంకము కలుగుజేయునవిగనే యుండునను అనుభవముతో కూడిన నమ్మికయు మద్రాసు శాసనసభయందలి పక్షవిభాగములను వైయున్నది. పదుమూడవ నిఖిలభారతవర్షీయవైద్య సమ్మేళనాధ్యక్షులును ఆ సమ్మేళనపు నాయకులును దేశీయవైద్య విచారణసమితివలన దేశీయవైద్యాభివృద్ధికి గవర్నమెంటువారినుండి కొంతసామ్యము వచ్చుననియు అట్టిద్రవ్యలాభమును పొందగోరునట ఆవిశేషమనియు స్పష్టముగా నభిప్రాయ మొసగి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన తీర్మానమును నిరాదరించిరి. కాని ఫలితమేమైనది? మద్రాసు గవర్నమెంటువద్ద ఆయుర్వేదాభివృద్ధికి కానుకనీసము లేదు. వారిప్పుడు దీనికై చెచ్చింపవలసినదేమియు లేదు. సామ్యము గురించి ముందు ముందాలోచింతురు. కాని మెడికల్ రిజిస్ట్రేషనునుమాత్రము నిర్మించుట కభ్యంతరములేదు. ఇప్పుడేమైనది? డబ్బులేదుగాని శనిపట్టినది. ద్రవ్యముదొరకదు గాని నిర్బంధముమాత్రము సిద్ధించును. విచారణసమితివలన మనము వాంఛించిన దిదియేనా? ఎంతమాత్రమును కాదు. కాని ఏమిచేయును. కుమ్మరవామమున నిత్రడిముంతలుండునా? ఒకవేళ గవర్నమెంటువారు ఏదేని కొంత ద్రవ్యసహాయము కలుగుజేయుదు రనుకొందము. అప్పు డాద్రవ్యమెట్లు వినియోగపడును?

దేశీయవైద్య సంఘము

గవర్నమెంటువారు ప్రసాదించుదన మెట్లు వినియోగ మగునో సులభముగ నూహింపవచ్చును. ఆసామ్య ఏ చెన్నపురి లోనో కలకత్తాలోనో విద్యాలయమునకును కలకాటకును కొంతయు ఒకటిరెండు గొప్పపట్టణములలో స్థాపించుట హాస్యిటలులకు కొంతయు వైద్యరత్నములయొక్కయు ఆయుర్వేద శిరోమణులయొక్కయు సన్మానములకు కొంతయు ఫీజియాలజీ అనాటమిల పరివర్తనమునకు కొంతయు మిగిలియుండి ఆవశ్యక మగుచో ఫార్మసీ ల యొక్కయు కంపెనీల యొక్కయు ప్రోత్సాహమునకును వినియోగింపబడవచ్చును. కాని బీదగుడిపిలలో తిండికికూడ గతిలేక నయముండు రోగికి చికిత్స యొనర్చక తప్పని గ్రామవైద్యునకుగాని తెల్లవారునప్పటికి తనవాళ్ళు వందలకొలది వచ్చి నిలిచియుండు రోగులకందరకును ఉచితముగ ఘోత్రములుచేయుమందు లిచ్చియు సంపదలిన కామెల్లవైద్యునకుగాని చెల్లివైద్యునకుగాని గురువునానతిలేమిని ఒక్కకానైనగొనక వచ్చినవారికల్ల కాల మతిక్రమింపక మందులను మంత్రములను నడుపుట నాపవీలలేక పాముకాట్లకును తేలువిషములకును చికిత్స చేయు విషవైద్యునకుగాని ఇట్టివారికందరకును ఒక్కదమ్మిడియైన మట్టకు. తనజీవితము నెట్లెట్లో గడపునను శిష్యుల కాయుర్వేదవిద్య నొసంగుచుండు వైద్యగురువుల ప్రోత్సాహమునకు మిగులదు. వీరందరు జీవితములు గడవక రోగులను విడువలేక పనిని మానలేక బాధపడుచుండలసినదే. మహాజనులారా! నేను తెప్పువిషయములు కష్టముగ దోచవచ్చును.

అయినను చెప్పకతప్పదు. మన్నింపుడు. ఇప్పుడు పల్లెలయందుండు వైద్యులకును గురువులకును ప్రతిష్ఠాపనములకును ప్రోత్సాహము కావలసియున్నది పల్లెటూళ్లయందుండు వైద్యులకు ప్రోత్సాహములేక చాల బాధపడుచున్నారు. పట్టణములయందుండువారికి ద్రవ్యపంతులుగ మండుటచేతను వైద్య సౌకర్యము లుండుటచేతను వారి విషయ మంత యాలోచింపవలసినది కాదు. పల్లెలలోని బీదలలో ఫలీనుమగు దుడ్డి తినుడ

వలసినది. పల్లెలవైద్యులకు ప్రోత్సాహము కలిగిన అచ్చటిరోగులకును వైద్యము వాయును. కాబట్టి మనమందరమును గవర్నమెంటువారియొక్కయు బోర్డులయొక్కయు ప్రోత్సాహము పల్లెటూరిప్రజల కుపయోగించునట్లు చూడవలయును. పల్లెటూరివైద్యుల బాగుతోకూడ ఆయుర్వేదమును అభివృద్ధిపరచును.

దేశీయవైద్య విచారణ సంఘమువారు దేశీయవైద్య విధానము నభివృద్ధికి తెచ్చుటకు వత్సరము నకు రెండులు ఖర్చుపెట్టవలయు నని సూచించియున్నారు. వారు సూచించిన ధనమునకు ఆధారమును పాత్రమును కల్పించుట యన చెన్నపురియందు దేశీయవైద్యసంఘ మేర్పరచబడెను. విచారణసమితివారు దేశీయవైద్యులను ఆయుర్వేదముల యూనానీలు సిద్ధులు నని మూడు తెగలుగ విడదీయుటచే నీసంఘమున మూడు తెగలకును ప్రాతినిధ్యము కల్పింపబడినది. ఈ సంఘమున మూడు తెగలకును చేసిన విరుదాంకితు లనేకులు చెన్నపురి మహానీయులు సభ్యులుగ చేరిరి. వీరందరు దేశీయవైద్యుల ప్రతినిధులు కాబోలును. ఈ సంఘమిక గవర్నమెంటువారిచ్చి అయిదులక్షలును సద్వినియోగమున మార్గము లాలోచించును కాబోలు!! ఈసంఘము దేశీయవైద్యుల గౌరవ ప్రతిపత్తుల కాపాడుట కేర్పడినదట!! నిజముగా వైద్యుల గౌరవమును అభివృద్ధిని కోరుచు సంఘము నేర్పరచబడినయెడల పదునాలుగు వత్సరములనుండి జరుపబడుచు ఆయుర్వేదోద్యమమును నడుపుచుండు నిఖిల భారతవర్షీయ వైద్యసమ్మేళనములేదా? ఆరు వత్సరములనుండి ఏర్పడి పనిచేయుచుండు ప్రాంతికసమ్మేళనములు లేదా? ఈసంస్థ లన్నియు వైద్యుల ప్రోత్సాహభివృద్ధి నుండు న కృతించుచుండలేదా? ఒక్కటి మాత్రమిసంఘము తప్పక జ్ఞాపకముంచుకొనవలయునని మనవిచేయుచున్నాను. బీదలై తమ ధర్మములను నిర్వర్తింపజాలక గుండుచుండు గ్రామవైద్యుల యొక్కయు గ్రామవైద్య గురువులయొక్కయు ప్రోత్సాహమును ఆయుర్రాగమును యొక్క స్వరూప స్వభావములకును సౌలభ్య సౌకర్యాది సద్గుణములకును భంగము కలుగకుండుటను ఆలోచించుచు గవర్నమెంటుయొక్క దానమును ప్రతిగ్రహింపుడు. దానప్రతిగ్రహములు రెంటిలోను సత్ప్రాత్రు నాలోచింపవలయు ననువిషయము మరువకుడు. ఆత్మవిశ్వాసమును కలుగజేయు ప్రతిగ్రహము త్యాజ్యమునదాని నాలోచింపుడు.

వైద్యసమ్మేళనములు

అనేక కారణములచే ఊడతరకు వచ్చుచుండు నాయుర్రాగమసిద్ధాంతము శాఖివృద్ధికి తెచ్చు ప్రయత్నము లానర్పటకును వైద్యులయందలి సంఘశక్తి నుద్బోధించి వారియందు తాపాహమును వికమత్వమును కలుగజేయుటకును, ఆయుర్వేదవిజ్ఞానమును వ్యాపింపజేయుటకును, పదునాలుగు వత్సరముల క్రిందట నిఖిలభారతవర్షీయ వైద్యసమ్మేళన మనుసంస్థయొక్క ఏర్పరుపబడుటయు, అది అప్పటినుండియు నిరంతర కృషిసలుపుచు ఉద్యమమును సాగించుటయు ఆసంస్థకు సంబంధించిన పదమూడవ అధివేషము రాజమహేంద్రవరమునను పదునాలుగవ గడచిన ఏప్రిలు అంతమున కొలంబోయందును జరిగియుండుటయు తామంద రెఱిగినదే. మఱియు నిఖిలభారతవర్షీయ మగు నీసంస్థయొక్క ఉద్దేశములను ప్రక్రియలును సిద్ధాంతములను వ్యాప్తికి తెచ్చుట కష్టసాధ్యముగ నుండుటచే ఉద్యమము బాగుగ వ్యాపించుటకై భాషాప్రయుక్తముగ విభజింపబడిన భారతదేశ ప్రాంతములయందు ప్రాంతిక వైద్యసమ్మేళనములు ఏర్పడి పనిచేయుటకు ఆప్తమని. ని. భా. వైద్యసమ్మేళనాధివేషము తీర్మానించుటయు తదనుసారముగ వెంటనే కార్యక్రమము నాచరణమున నుంచి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళనమును స్థాపించి ఆరు వత్సరములుగ ఆంధ్రప్రాంతమున నీయుద్యమమును నిరంతరాయముగ సాగించుచుండుటయు నీసమ్మేళనాధివేషముకూడ తదంతర్గత మగుటయు తమకు తెలిసిన విషయమే.

ఆంధ్రవైద్యసమ్మేళనము

పూనానగరమున ని. భా. వర్షీయ అప్తమవైద్య సమ్మేళనాధివేషము జరిగినపుడు శ్రీ వైద్యరత్న పండిత ది. గోపాలాచార్యులవారును, శ్రీ డాక్టరు ఆచంట లక్ష్మీపతి బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. గారును చాల ప్రయత్నముతో భాషాప్రయుక్త ప్రాంతికవైద్యసమ్మేళనములు జరుపు నేర్పాటు చేయుటకు కృషిసలిపి ఫలపరచిరి. అచ్చట తీర్మానము జరిగిన వెనుకప్రాంతికనాయకు లందరును ఆవిషయమునే మరచిట్టగుపడుచున్నది. ఒక్కప్రాంతముననైనను అట్టి శాఖాసమ్మేళన మేర్పడినట్లుగ పడదు. పదమూడవనిఖిలభారతవర్షీయవైద్యసమ్మేళనాధ్యక్షులు తమయధ్యక్ష కాభిభాషణమున భాషాప్రయుక్తరాష్ట్ర విభాగ

పద్ధతినిమరచి మద్రాసు నంతటని ఏకరాష్ట్రముగనే పరిగణించి అభిభాషణము నొనర్పిరి. ఆయుర్వేద మహామండలమంత్రి శ్రీ దొర సామి అయ్యంగారు వారీమధ్య జరిగిన పత్రికావాదములలో “భారతదేశమున నెచ్చటను లేకున్నను మహామద్రాసురాష్ట్రమున వైద్యులు ఆంధ్రప్రదేశ్వాది భేదముల బెట్టుకొని వికమత్వము చెడగొట్టుకొనుట విచారకరమును” భావమునువెల్లించిరి. తక్కినవా రెల్లన్నను శ్రీ గోపాలాచార్యులవారును లక్ష్మీపతిగారును పూనానుండి వచ్చినప్పటినుండియు కృషిసలిపి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళనమును స్థాపించి ఆంధ్రప్రాంతమున నుద్యమమును సాగించిరి. పిమ్మట గోపాలాచార్యులు గారు జీవించియున్నంతవరకు వాగును వారు కీర్తిశేషులైన వెనుక లక్ష్మీపతిగారును పూనికతో నీయుద్యమమును సాగించుచున్నారు. ఈయధివేషమునకు బీజాపాపముచేసి పెంచినవారు వీరియరే. కాబట్టి ఆంధ్రవైద్య సమ్మేళన చరిత్రయందుకూడ ఆయుర్వేదోద్యమ చరిత్రతోబాటు వారిద్దరి నామములును సంస్మరణీయులులై యుండును.

ఆయుర్వేద మహామండలమును ని. భా. వైద్యసమ్మేళనమును ప్రాంతికసమ్మేళననియుక్తు లగు సభ్యులవలన నేర్పడవలసినవైయున్నది. అట్లేర్పడినపుడే ని. భా. వైద్యసమ్మేళన తీర్మానములకు విలువయుండును. ఇప్పుటి ని. భా. వైద్యసమ్మేళనసమున నేర్పడుచుండు ప్రాతినిధ్యము సరియైనది కాదు. ఎవరంతటవారు ప్రతినిధుల మని చెప్పకొన్నంతమాత్రమున పత్రినిధులు కాజాలరు. ప్రాంతికసమ్మేళనములయందు నీయుక్తులైనపుడే సరియగు పత్రినిధులగుదురు. కాబట్టి ని. భా. వైద్యసమ్మేళనమునకు సరియగు ప్రాతినిధ్యము సిద్ధించుటకు దానిజనకస్థానముగు ప్రాంతికసమ్మేళనములను బాగుచేయువలసియుండును. అందుచే ప్రాంతికవైద్యనాయకులందరను పత్రిభాషాప్రయుక్తరాష్ట్రమునను ఆంధ్రరాష్ట్రమునవలెనే తప్పక ప్రాంతికసమ్మేళనములు జరుగునట్లును అందుననుండి సరియగు ప్రాతినిధ్య మేర్పడునట్లును చేయవలసి యుండును.

ఆయుర్వేదవిద్యాపీఠములు

ని. భా. వైద్యసమ్మేళనము గ్రంథరచనమున్నగు విజ్ఞానవిషయకకృత్యములను నిర్వర్తించుటకు ఆయుర్వేద విద్యాపీఠమును చేయన నొక అంతర్గతసమితి నేర్పాటు చేసియుండెను. ఆసమితి ఒకవిధముగపాఠ్యక్రమము నేర్పరచి దాని ననుసరించి చదివి వచ్చిన పరీక్షార్థులనుపరీక్షించి వారికి బిరుదుమిచ్చి ప్రోత్సహించుట కేర్పాటుచేసి విజ్ఞానవాప్తి కొకమార్గ మేర్పరచెను. ఆపద్ధతి ననుసరించి “ఆయుర్వేదాచార్య” “ఆయుర్వేద విశారద” “భిషక్” అనుమాడు రీతులగు బిరుదును లివ్వ దగిన మూడు పరీక్ష లేర్పాటుచేయబడెను.

ప్రాంతికపరీక్ష:—ఆచార్య, విశారద, భిషక్, పరీక్షలు మూడును సంస్కృతభాషాయము లగుటచేతను సంస్కృతభాషాయందు సాండిత్యమును చదువను వ్రాయును నేర్పును కలిగియుండిననే తప్ప సాధ్యము కాకుండుటచేతను సామాన్యవైద్యులకు ఈమూడు పరీక్షలును అందుబాటులో లేవు. వైద్యులలో నూటికి తొంబది తొమ్మిండు సంస్కృతము వ్రాయును చదువను నేర్పులేనివారుగ నున్నారు. మన ఆంధ్రదేశమునందలి వైద్యులలో అనేకులు ఉపదేశపరంపరాయాతమగు విద్య కలవారగుటచేతను సంస్కృతభాషాజ్ఞానము లేనివారగుటచేతను ఆపరీక్షలకు నీలువజాలరు. ప్రతి ప్రాంతమునను దేశీయవైద్యులపరీక్షితి యిట్లే యున్న దని నాయనుభవమువలన చెప్పుచున్నాను.

దేశభాషలయందే గ్రంథములు చదివి దేశభాషలయందే ప్రశ్నప్రత్రములు ఉత్తరప్రత్రములు కలిగిన యొకపరీక్ష నేర్పాటు చేసినగాని అధికసంఖ్యాకు లగు నీవైద్యసామాన్యులకు విజ్ఞానాభివృద్ధి కలుగజాలదు. మరియు ఆయుర్వేదసిద్ధాంతము యొక్క సంప్రదాయములు ప్రాంతికములగ భేదించుచున్నవి. ఒక్కొక్క ప్రాంతమున నొక్కొక్క సంప్రదాయ మాచరణమున కలదు. ఆంధ్రులు ఐవరరాజీయచింతామణి గ్రంథములను చదివెదరు. రస విష గంధక విశ్రీతోషధముల నెక్కువగ వాడెదరు. కేరళులు వాగ్భటగ్రంథము చదివెదరు. మేహనీందములును పంచరక్త విభావమును నడవెదరు. ద్రవిడులు అగస్త్య సంప్రదాయగ్రంథముల చదివెదరు. గురుభస్మము పూసీరు సిందూములు ఎల్లెలు పాషాణములు అధికముగ వాడుదురు. ఈ సంప్రదాయములు మార్చి కొత్తపద్ధతిపెట్టిన ఆయా ప్రాంతముల వైద్యులు సాగదు. కాబట్టి విద్యాపీఠములు వృద్ధిలేవు సంప్రదాయముతోపాటు ప్రాంతికసంప్రదాయమును కూడ పోషింపవలెను. అందుచే సంస్కృతజ్ఞులు కాక గ్రాంథికపరంపరను విడిచి ఉపదేశపరంపరాయాత మగు విద్య

అ. 10. — ప్రాచీన కాలమును
 చూడ, (అ.)

2012. 12. 31

బీహారు రాష్ట్రమున కలరాజాడ్యము తగ్గమన్నది కడ
నవారమున 250 మంది చనిపోయిరి. చాంపరాజ్ లో జాడ్య
మీద్రముగనే యున్నదికాని దర్బంగ ముజఫర్ పూర్ పా
న్నదిజనులలో తగ్గిపోవుచున్నదని బీహారు ఆరోగ్యశాఖ
తిలియతేయుచున్నాడు.

Thi 5/1500

భార్యసంతుజార్జి గజెట్

మే 13 మంగళవారము

పబ్లికేషన్

రా. బి. పి. టి. శ్రీనివాసాచారిగారిని రిజిస్ట్రేషన్ కార్యదర్శిగా నియమించిరి.

మరణము

నైదావేట తాలూకాలో రెడ్డిపిల్లవద్దనున్న రెన. జాను డైరీయముగారికిని, పెంటు తామసు మాంటువద్ద నున్న రెన. పార్థసారధి వెంకటాచలం జేమ్సుగారికిని హైదరాబాద్ ప్రభుత్వ వివాహపు సర్టిఫికేటుల నిచ్చి అధికార మియమించెను.

శాస్త్రము

టి. జి. రుద్రపట్నం వి. సి. ఎస్. గారిని గోదావరి జిల్లా అడివనలు కలెక్టరుగా ఆదేశములవలన నియమించిరి.

ఆర్థికము

కర్ణాటకా మదరాసు ఆడిటరుగారిని గజెట్టు ఆఫ్ సరుగా జేసిరి.

లాభము

ఆదివారాయాపంతులు ఏలూరు సబ్జిలెగారికి నెలదినములు నెలవసంగబడెను.

సోనంబి నీలకంఠంపంతులుగారిని బెజవాడ అడివనలు సబ్జిలెగారిని నియమించిరి.

గంజాము జిల్లాలో డిప్టీ కలెక్టరు అవసరాల జగన్నాధి రావుగారు, విశాఖపట్నంలో డిప్టీ కలెక్టరుగానున్న టి. సుబ్బరావునాయుడు గారికిని ఆంగ్ల భాషలో సాక్ష్యమును స్వయముగా తీసిగొని అధికార మొసంగబడెను.

బల్లారిజిల్లా జిల్లాలో బనడ జంబయ్యగారిని బెంచి మేజిస్ట్రేటుగా నియమించిరి.

రిజిస్ట్రేషన్ కార్యము

గంజాము జిల్లా ఎన్ఫోర్స్మెంట్ రిజిస్ట్రేరు ఎ. సుబ్రహ్మణ్యంపిల్లగారికి మాడుమానులు నెలవసంగిరి. ఆయన ఫ్రాన్స్ అనంతపురం జాయింట్ సబ్జిలెగారిగానున్న యు. గోవిందరావుగారిని నియమించిరి.

టి. గోవిందస్వామి కృష్ణస్వామి నాయుడుగారిని గుంటూరుజిల్లా ప్రెజిడెంట్ డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

గంజాముజిల్లాలో రామగిరి ఉదయగిరి డిప్టీ తానీల్దారుని అధికారావరణయందు బల్లిగుడా తాలూకాను, గొడపురం కట్టింగియ ముతాలు చేర్చబడినవి. బల్లిగుడా తాలూకాలోని భాగమైన పాండకోలు మతా గమనూరడివిజనులో చేర్చబడినది.

అభివృద్ధికాము

ఎగ్రికల్చరు డిప్టీ కలెక్టరుగారిని, రా. సా. తిరువాడి సాంఘికవ్యవస్థ వెంకట్రామను నుగరుకేసు ఎన్ఫోర్స్మెంట్ గారిని ఇండియన్ ఎగ్రికల్చరు కాలిలో ఖాయముజేసిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ కార్యము

క్రాఫ్టను పాడిగారు, వాల్టేరుసర్కిలు మావరం పెండింగు ఇంజనీరు, విశాఖపట్నం డివిజనుకు గూడా నియమించిరి.

సుందరామయ్యరు రామయ్య నూపరవై జరుగారిని క్రీష్ణ తూర్పుదివిజను అసిస్టెంట్ ఇంజనీరుగా నియమించిరి.

కె. ప్రసాద్. టి. టి. టి. ప్రభుత్వడిప్టీ కలెక్టరుగా, కన్నప్పింగు చిత్రకారునిగా నియమించిరి.

గంధర్వకాంబరంగస్వామి అయ్యంగారు, అసిస్టెంట్ ఇంజనీరుగారిని వాల్టేరునుండి పశ్చిమ తీరము డివిజను ఎగ్రికల్చరు ఇంజనీరుగా నియమించిరి.

సాంఘికస్వపరిపాలన కార్యము

నెల్లూరు జిల్లాలో ఇంజనీరు ఎం. వి. తిరుమలయ్యంగారు ఒక నెలదినములు నెల వసంగబడెను.

మేజరు విలియము కార్లరు ఫేటను. వి. ఎం. ఎస్. గారిని గవర్నరుగారి బాడిగాడ్డ వైద్యకాలాధికారిగా నియమించిరి.

బల్లారిజిల్లాలో సర్దుకలెక్టరుగా హరివంశ హనుమంతాచార్యుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

కృష్ణాజిల్లాలో అధ్యక్షులుగా శ్రీరాజా వెంకటాచార్యులు అప్పారావు బహదూరు జమీందారుగారు ఎన్నుకొనబడిరి.

విద్యాశాఖ

ఆర్. ఎం. సంతానం, డిప్టీ కలెక్టరు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఇంస్ట్రక్షన్ గారిని 7 మాసములు నెలవసంగబడెను.

జోసఫ్ ప్రాంతోగారిని అడివనలు డిప్టీ కలెక్టరుగా నియమించిరి.

టి. రామస్వామి అయ్యరు సుందరయ్యరుగారిని విద్యాశాఖ డైరెక్టరుగారి పెర్మనెంట్ అసిస్టెంట్ గా నియమించిరి. జిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులుగా యాదిగువవారిని ప్రభుత్వమువారు నియమించిరి:—

అనంతపురం—హిందుపూరు వేణుగోపాలరాజుగారు. కడప—ఖా. బి. హెచ్. ఎస్. ఎం. మంజుమయ్య సాహెబుగారు. కృష్ణాజిల్లా—జానంబు పేరు ఇమాముగారు. ఎస్. దేవేంద్రుడు గారు.

కృష్ణాజిల్లా విద్యాసంఘసభ్యులకు వరుసగా మూడింటికి హాజరు గాకుండుటచే ఎ. వి. సుబ్బయ్య నాయుడుగారి సభ్యత్వము సుండిలోలిగొనబడిరి.

జిల్లా విద్యాసంఘములకు ఈదిగువ కేర్నల్ నబడినవారు ఎన్నుకొనబడిరి:—

గుంటూరు—ఎస్. రాధాకృష్ణయ్యగారు. సుంకర రామకృష్ణరెడ్డిగారు. నెల్లూరు—చిత్తూరు వెంకటరెడ్డిగారు. మల్లు వెంకటరెడ్డిగారు. చిత్తూరు—కె. ఎస్. వీరరాఘవరెడ్డి గారు. కడప—సి. ఎస్. నరసింహాచార్యు గారు. ఎం. మునిరెడ్డిగారు. గోదావరి—ఎం. రంగయ్య నాయుడుగారు. ఎ. వి. నూర్యనారాయణరాజుగారు.

వి. ఎస్. వాసుదేవకృష్ణగారిని బల్లారిజిల్లా విద్యాధికారిగా నియమించిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్

సి. వి. పరబ్రహ్మకృష్ణగారిని నర్సారావుపేట పెక్కు నూపరవై జరుగ నియమించిరి.

ఎం. ఎస్. శ్రీనివాసరావు మావర వై జరుగారిని కృష్ణా జిల్లా డివిజనుడివిజనుకు నియమించిరి.

వైద్యశాఖ

మదరాసు మెడికల్ కాలేజీలో మెడిసిన్ మెడికల్ ఫె సరువద్ద అసిస్టెంట్ గా కెప్టెను ఇ. ఆర్. మహానీగారిని నియమించిరి.

సి. వి. ఫ్రాన్సిస్ ఎం. బి. బి. ఎస్. గారిని మెడికల్ కాలేజీలో మెడిసిన్ ప్రొఫెసరు వద్ద అసిస్టెంట్ గా నియమించిరి.

స్వరాజ్య పంచమువై

దుష్ట ప్రచారము

దాసుగారి హెచ్చరిక

(తంజివార్ ఆలస్యము)

కలకత్తా, మే 14:—నేడు సి. ఆర్. దాసుగారు తమ 'స్వరాజ్య' పత్రికలో యిట్లు ప్రచురించిరి:— "నాయడలను స్వరాజ్యపక్షమునెడలను ప్రజలకు ద్వేషముగలుగునటుల జేయుటకు పట్టుబట్టి ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవని నాకు తెలిసినది. నన్ను నాపక్షమును, యెట్టి సంకీర్ణము లేకుండ అసత్య దుష్టవార్తలను ప్రచురించి దుష్టజేయవలెనను నుద్దేశముతో ఒక నిర్మాణమేర్పడి పనిజేయుచున్నటుల నాకు తెలిసినవార్తలు రూఢిగఁబట్టుచున్నవి. భారతీయులలో నీ ప్రచారము ఉత్తరకల కత్తానుండి ప్రారంభమయ్యెననియు, యితరపట్టణములలోనికి వ్యాపించుచున్నదనియు, యీ దుష్టప్రచారముతో భారత దేశ మంతయు చుట్టివేయజూచుచున్నదనియు దేయియున్నది. ప్రజలు యిట్టివిషప్రసారమునకు లోను గాకుండెదరు గాక యని నేను హెచ్చరింతు ధర్మమయియున్నది. (అ.ప్రె)

సి. ఆర్. దాసు గారు

బొంబాయియనము

కలకత్తా, మే 14:—దాసుగారు బొంబాయికి పయన మగుట, గాంధీగారు తయారుజేసిన చిత్రప్రేటు మెంటు సందర్భ మున నని తెలియుచున్నది. (అ.ప్రె)

వైకంఠస్వామి గ్రహము

నత్యాగ్రహముల మార్పు

నత్యాగ్రహ మొనరించునాగు నీతాతాపములవలన నీర్వ కాలము బాధపడుతుండ స్వల్పకాలములోనే క్రొత్త జతలను పంపి మార్పులు కేర్పాటులు చేయబడెను.

అబ్దులు రహీంగారిని ఆరెస్టు చేసిరి.

అబ్దులు రహీంగారు అరెస్టులో నువన్యసింప బోగా నచటి మహమ్మదీయులు సాగనియ్యనందున నతడు 11 వ తేదీ అడీ వార ము నాడు రాత్రి ఆటనుండి క్విల ను కు వెళ్లెను. 12 వ తేదీ సోమవారమునాడు సాయంకాల ముచు, బహిరంగసభజరిగినది. ఆసభలో రహీంగారుపన్యసిం చిరి. ఆసభకు 8000 మంది వచ్చిరి. నెంటునే పోలీసువారు గహీంగారి నరెస్టుచేసిరి. ఆతనిని తీసుకొనిపోకముందు సభ్యు లతనిని ప్రవృత్తాలాలంకృతుని గావించిరి.

శంకుస్థిర గారు

చిట్టాడ శంకుస్థిర గారుగూడ ఉత్తరువును తిరస్కరించి చెంగన్నూరులో జానెపునతి గారి అగ్రశత్రుక్రింద నేడు 15 వ తేదీని జురగనున్న సభలో నువన్యసింపవచ్చిరి. పోలీసు నూప ర్నెంటు కుమారస్థిగారుగూడ చెంగన్నూరు వెళ్లిరి.

కేశవమోహనసతిగారు మున్నగువారు క్రొవేంద్రము వెల్లి డెరసాలలోనున్న మీననుగారిని చూచి మరలకల్లికోట వెళ్లిరి.

వైకంఠో ప్రతిదినమును సాయంకాలము బహిరంగసభలు జరుగుచున్నవి. నిన్నుస్థాయంకాలము శివతానుశిల్ప గా రుపన్యసిం చి దొరతనమునూ రనుమతించినను సవర్ణమోదవులు సమ్మతిం చువరకును నత్యాగ్రహమును నిలుప నీలులేదు. మన యు ద్యమమునకు ప్రతిభావముగలవా డొక్కడైనచే విగిరియు న్నంతకాలమును ఉద్యమము సాగకతప్పదని శిల్పిగారు నడివిరి. (అ.ప్రె.)

బర్మాజాతీయవాద సమావేశము

చిలీమియరు ప్రభుని యువస్వ్యాసమున కసమ్మతి

బర్మా స్వహింసాలన వచ్చుచు

భారతదేశముతో గలసియుండవలెను

రం. ను 14 మే:—మైయంగుపుగ్యా అని పిలువబడు బర్మాజాతీయవాదుల సంఘసమావేశము నాల్గదినములుగా జరు గుచు నీదినముతో ముగిసెను. చిట్టాడయంగు గారధ్యక్షతవహించిరి. చాలమందిపోంగీలరు, సానుడాలను, శ్రీలను, రాష్ట్రీ యకాంగను, భిలాఫతుసంఘముల ప్రతినిధులును హాజరై పాల్గొనిరి. అధ్యక్షుడొకవన్యసింపబడు విషయములవారికి ఏకీభావ భావమును గుర్తుపట్టి నెలజరిగినసభ్యులముగవిమర్శించి, ఇరుపక్షములవారికిని ప్రధానమూర్తియందే చాల భేదముగలదని యు ఏకీభావము గురుజాలగనియునుడివెను రాజకీయసభలందు బర్మారాజులబిరుదములను ఛత్రచామరారులను నుపయోగింప రాదని ప్రభుత్వమువారు గావించిన యు త్తరువును ఉల్లంఘింపవల దని వివిధసంఘములు గావించిన సలహాను శిరసావహింప నెంచితి మని నుడివెను

తరువాత ఉత్తమాగారుపన్యసింపుచు సంకల్పరణల : చా రణ సంఘము వారు బర్మా కృత హింసలను గూడ విచారించు నట్లు సర్దుటకు శాసనసభా ప్రవేశవాదులును శాసనసభ్యులును ప్రయత్నింపవలెననియు, భారతదేశము స్వపరిపాలన లభింపగాకు బర్మాభారతదేశముతో గలసి యుండ వలెననియు నుడివెను.

తరువాత, ద్వంద్వ పరిపాలనను ఖండించుచు, క్రొత్త పన్నుల విధించునెడల కన్నుల నిరాకరణమును ప్రారంభించెదను నియు అట్టిస్థితికి ప్రభుత్వమువారే బాధ్యులగుదురనియు తి ర్మాను లాన్సబడెను. కామన్వెల్త్ లో ఆలీవియరు ప్రభువు గావించిన ప్రకటననుఖండికచుచూ తీర్మానింపబడెను, బర్మారు డెమోక్రాటిక్ ప్రభుత్వమునొసగువకు బర్మాను భారతదేశము నుండి వేరుజేయరాదనియు, తీర్మానము గావించబడెను. గాంధీ గారివిడుదలకును, ఆరోగ్యభివృద్ధికిని సంకేతమును దెలుపుచు మరెయొక తీర్మాన మొనర్చబడెను. అధికారులు పగ్యటను నొన ర్చునపుడు భము నొసగిగాని ఒసగకగాని బలకంతముగ లోడి గ్రుడ్డును బాతులు మొదలగు వానిని గోదనమెడల నిరాకరి ప వలెనని ప్రోత్సహించుచు మరెయొక తీర్మాన మొనర్చబడెను.

శ్రీలనభ

బర్మాశ్రీలనభ పొంబాయిందు జరిగెను. విజికికానువు లను ఫయోగింప రాదనియు విజికియలను ద్వంద్వపరిపాలన పక్షమువారిని వివాహ మొనర్చుకొనరాదనియు తీర్మానముల నొనర్చిరి. (అ.ప్రె.)

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1924-వ సం॥ మే నెల 15-వ తేదీ

గౌరవారము

స్థానిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య ప్రహసనము

భారతదేశము నిపుడు కరిపాలించుచున్న నిరంకుశాధికారవర్గమువారు తమ అధికారము ను మాత్రమైన పదలుట కంగీకరింపకుట కెన్నియో నిదర్శనము లిదివరకు ప్రతిపక్షమును కనబడుచునే యున్నను మన మితివాదివాదములను మరి కొందరు స్వార్థపరులను చూడగలిగియు చూడకనో చూచియు చూడనట్లు నటించుచున్న యీ స్వస్వమును మరుగుదలప జూచుచుండుట కడుచిత్రముగ తోపకమాడదు. స్థానిక స్వపరిపాలనము, రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనము, దేశీయ స్వపరిపాలనము లేక బాధ్యతాయుతి కరిపాలనము లేక స్వరాజ్యము అను పేర్లను మనము తరుచుగ వినిచుండుము. వీరిలో మన కింతవర కేదియైన లభించినా? లేదు. ముమ్మాటికిని లేదు. కనికట్టుకాత్రము జరుగుచున్నది. జిల్లాబోర్డులు, తాలూకాబోర్డులు, గ్రామ యూనియన్లు, మ్యునిసిపాలిటీలు మున్నగువి స్థానిక స్వపరిపాలనమున చేరుచున్నవి. ఈ స్థానిక సంఘములకుగల స్వాతంత్ర్య మెట్టిది? పట్టిది. దేశీయ నాయకులకు ఫస్టాన పత్రములను సమర్పించినందులకు కాకినాడ మ్యునిసిపలు సంఘముపై హాకుం జారీచేయబడెను. ఇట్టి శ్రీమతి ముల సందుకొనిన మ్యునిసిపాలిటీ సంఘముల సంఖ్య రానురాను లెక్కకు మిక్కిలియే యగుచున్నది. ఇదియే స్థానిక స్వపరిపాలనా స్వాతంత్ర్య సాధ్యము. ఇక కార్పొరేషనుల విషయ మాలోచింతిమ. చెన్నపురి, బొంబాయి, మదరాసు మున్నగు నగరములందలి మ్యునిసిపాలిటీలనే కార్పొరేషనులందును. ఈ సంస్థలకు కార్యనిర్వాహకాధ్యక్షి (కమిషనరు) పేరుగాను అధ్యక్షుడు పేరుగానుండును. వీని స్వాతంత్ర్య వైఖరిగూడదురు మరీదికయే. చెన్ననగరమున కల్లుసారాదుకాణముల నేయేర్థలములం దుంకదగునో నిర్ణయించునధికారమును తమ కొనగవలెనని కార్పొరేషనువారు కోరగా చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారు లొంగింపిరి. అట్లు తిరస్కరించుటకు ప్రబలకారణ మేమైనకలదా? లైసెన్సింగుబోర్డులో అనగా కల్లుసారాదుకాణముల నేర్పరుపకోరువారికి లైసెన్సులనుచ్చుట కేర్పరుపబడిన సంఘమున కార్పొరేషను ప్రతినిధులు హెచ్చుమంది సభ్యులుగానున్నారని గాన స్థల నిర్ణయాధికారమును కార్పొరేషనువారి కియ్య కనిలేదని దొరతనమువారు తెలిపిరి. బొంబాయి కలకత్తా నగరములందీ అధికారమును కార్పొరేషనులే వహించియుండ చెన్నపురి కార్పొరేషనున రికి మాత్రమాయాధికార మేల యుండగూడదో దురావ్యాముగా నున్నది. కాఫీదుకాణములు, అన్నపిక్రయ భోజన (హోటెలు) షాలలు, మిఠాయి దుకాణములు మున్నగు వాని నేర్పరుచు విషయమున నిర్ధారణాధికారమును కార్పొరేషనువారే వహించియున్నపుడు కల్లుసారా (అరకు) దుకాణముల స్థల నిర్ణయాధికారమును వహించుటకు మాత్రము వారెట్లుల న్నలో తెలియ నలవిగాకున్నది. నగర పారిశుధ్యమునకును ఆరోగ్యమునకు ను కార్పొరేషనువారు బాధ్యత వహించినపుడు కల్లుసారాదుకాణముల స్థల నిర్ణయాధికారము వారి వశమననుండక తప్పదు. జన సంక్షేమ స్థలములందు అనగా పాత షాలలు, నాటకశాలలు, యంత్రశాలలు మున్నగు వానికి చేరువగా నిట్టి ప్రబల హానికరములగు దుకాణముల నుంచుటవలన పౌరుల నైతికారోగ్యస్థితి లకు భంగము కలుగుటయే గాక అల్లరులు కొట్టాటలు గలభాలు మున్నగువానివలన శాంతికి గూడ భంగము కలుగుచుండును. ఇట్టి ఏవ్యాకరములగు దృశ్యము లీ నగరమున పెక్కుతావులో ననుదిన మను గోచరించుచునే యుండును గాన హద్య పానమును తగ్గింప జూచుట కార్పొరేషను వారి ప్రధాన కర్తవ్యమైయున్నది. తమ విధిని ధర్మభంగిని నెఱవేర్చు బూనినచో వా కి విషయమున గట్టికృషి సలుపకున్న ఆత్మవంచనయును దైవవంచనయును చేసిన వారగుదురు. దొరతనమువారు తెలిపిన రీతిని లైసెన్సింగుబోర్డులో కార్పొరేషను క్రతి నిధుల సంఖ్య ప్రబలముగా నున్నచో నచట మాత్రము వారు తమ కలుకబడిని వినియోగించి తమ విధిని నెఱవేర్చక మిన్నకుందురా? వారచట నైన తమ విధిని సరిగా నెఱవేర్చినచో ప్రభుత్వము వారి సంకల్ప మెటుల నెఱవేరగలదు. అట్టిచో కార్పొరేషనువారి న్యాయముగు కోరికకు ప్రభుత్వమువారు రంగీకరించి ఏల మాట దక్కించుకొన గూడదు. నేడు క్రొత్తగా వేమీ లేనిపోని కద్దతి సలుల తొలుదొలుత నవలంబింపగలమా? అవల సేమిమూడునో యని ప్రభుత్వమువారు వెనుదీయుచున్నారందుమా! వంగబాంబాయి రాష్ట్రముల ప్రభుత్వముల వారి దివరకే మార్గదర్శకులై ఆశ్రమ చెన్నపురి దొరతనమునకు లేకుండచేసికే. ఇప్పుడు వీరు మిన్నక ఆ దొరతనములు త్రొక్కినదారిని త్రొక్కుటయే గదా చేయవలసినపని. అందులకు గూడ వారు సాహసికజాలక పోవుట ఎంత శోచనీయము. ఇట్లొక రాష్ట్రమున నవలంబింపబడిన కద్దరిని మరియొక రాష్ట్రమువారు నవలంబింప నక్కరలేకుండ రాష్ట్రపాలకుల కొనగబడిన యీ విచిత్ర స్వాతంత్ర్యము వింతలలో వింత. దీనినైన మన మితివాద సోదరులు గ్రహింతురా? లేక ఏ విచిత్ర వ్యాఖ్యానమో యొనరించి నమర్చింతురా? స్థానిక స్వపరిపాలనా వైభవమే యిటులుండగ నిక రాష్ట్రీయ స్వపరిపాలనమును స్వరాజ్యమును గూర్చి చెప్పవలసిన దేమున్నది. పెరిపెరి భ్రమలకు లోనై అడియాశలకు పాలుగాక పరమపూజ్యుడును జగద్గురుడును నగుగాంధీయహాత్ముని దౌర్జన్య విరహిత అసహాయోద్యమము నవలంబించి శ్రద్ధాభక్తులతోను స్వార్థత్వాగముతోను దేశభక్తితోను ఏకాగ్రతతోను నిర్మాణవిధానమును పూర్తిగా కొనసాగించుట యొక్కటితప్ప దేశముక్తికి వేరుసాధనమే లేదను పతమార్గమును దేశీయసాదరు లందఱును బాగుగా గ్రహింపగలుగునటుల పరమేశ్వరు డను గ్రహించు గాక!

కీ॥ శే॥ డాక్టరు ననుయెటు సేనుగారు

చీనాలో ప్రజా పరిపాలన విధానము నేర్పరుచుటకు పెక్కువత్సరముల క్రిమునుండియు గట్టికృషి సలుపుచుండిన దేశభక్తులలో నగ్రగణ్యుడును చీనా

రాజనీతిజ్ఞులలో నిరుపమాన ప్రజ్ఞాసంపన్నుడును అగు డాక్టరు సేనుగారు ముక్కుజ్వరమువలన మృతినొందిరిని వినుట కెంతయు చింతిలుచున్నాము. వీరి మృతివలన చీనాదేశ మత్యధికమగు సప్తమునకు పాల్పడిన దనుట కెట్టి సంతయమును లేదు. దేశభిమానముచే వీరు పెక్కుసాయలు ప్రాణాపాయమునకు గూడ లోనై విదేశములం దజ్ఞాతవాస మొనరించుచుండినను మరణకాలము వరకును దేశ సేవయందే నిమగ్నులై యుండిరి. మొట్టమొదట వీరినే ప్రజాప్రభుత్వాధ్యక్షు పదవి కెన్నుకొనినను దేశహితార్థము వీరాపదవి నుజ్జగించిరి. చీనాదేశీయు లెల్లవారునే గాక ప్రపంచవాసు లందఱును గూడ సేనుగారి పట్ల నత్యధిక గౌరవమును కలిగియుండిరి.

సేనుగారు 1892 వ సంవత్సరమునుండియు చీనాలో విప్లవోద్యమమును సాగించుచుండిరి. రిపబ్లికు ప్రభుత్వవిధానము నేర్పరిచిన గాని చీనాదేశము సమున్నతాభివృద్ధిని బడయజాలదను గట్టి నమ్మకముతో 1911 లో మంచూ రాజకుటుంబము నధికారమునుండి తొలగించుటకు గట్టి కృషి సలిపిరి గాననే చీనా ప్రజాప్రభుత్వమున కాదిపురుషుడను విఖ్యాతిని సేనుగారు బడయగలిగిరి. మొదట సేనుగారి ధ్యక్షుడుగా ఎన్నుకొనబడినను స్వార్థవిరహితమగు దేశభిమానముగలవా డగుటచే యూనికాయగారే సర్వవిధముల నధ్యక్షత వహింప నర్హుడని తలచి సేనుగారి ధ్యక్షపదవిని వదలిరి గాని విషయము లాయన కోరిన రీతిని జరుగ లేదు. యూనికాయగారు వ్యాధిగ్రస్తుడై మృతిమొందుటతో దేశము విషమస్థితికి పాల్పడెను. రాష్ట్రపాలకులు దేశ ప్రధానప్రభుత్వమును లెక్కచేయక స్వతంత్రముగ మెలంగసాగిరి. ఎటులనైన చీనాదేశమునందు మరల సామరశ్య సంయోగములతో గూడిన ప్రజాప్రభుత్వము నేర్పరుపవలెనను గట్టి దీక్షతో సేనుగారు డక్షిణరాష్ట్రమున కధిపతిగా కాంటన్లలో నివసించసాగిరి. అందువలననే 1921 లో ప్రజాకలహము తటస్థించినది గాని సంయోగ సామరశ్యములు మాత్రము కలుగలేదు. సేనుగారు పాశ్చాత్యదేశములం దధికముగ సంచారము చేసి పాశ్చాత్య విజ్ఞానమును నాగరకతనుగూడ బాగుగా నభ్యసించిరి. విదేశీయు లనవసరముగ కల్పించుకొనుట వలననే చీనాలో ప్రజాప్రభుత్వము స్థిరపడలేదని సేనుగారికి గట్టి నమ్మకముకలదు. విదేశీయు లటుల కల్పించుకొనుట సేనుగారి కెంతమాత్రము సమ్మతముగాదు. ఐరోపా ఖండవాసు లాసియాఖండముపై నధికారమును చెల్లించు టక్రమమని సేనుగారు ఖండితముగా పలుసాయలు తెలిపి యుండెను. గాంధీయహాత్మునిపట్ల సేనుగారి కత్యధికమగు గౌరవముగలదు. అసహాయోద్యమమును సేనుగారు దీక్షతో గమనించుచుండెను. 1923 మే నెలలో సేనుగారు కాంటన్లను వశపరుచుకొనిరి. అప్పుడే సేనుగారిని గవర్నరుగా ప్రకటించిరి. అసమాన శేముషి సంపన్నులయ్యు సేనుగారు తమ జీవితాంతములో సమగ్ర ప్రజాపరిపాలనమును చూడనోచుకొనక యేదివి కేగిరి. సర్వేశ్వరు డి దేశోద్ధారకుని యాత్మకు శాంతి నొసంగు గాక.

గాంధీపూజానిధి

గాంధీయహాత్ముడు యీ మాసాంతమునకు జహానుండి బయలుదేరి ఆహమ్మదాబాదుకు స్వాగ్రహమునకు వెడలునని వార్తలు దెలుపుచున్నవి. మహాత్ముడు ఆరోగ్యము బాగుగ చక్క

ఆంధ్రుల గాంధీ మహాత్మని వుజానిధి

లక్షరూపాయలు సమర్పించవలెను

15-5-24

యథా శక్తి ని తోడ్పడుదు

ఇదివరకు 26422-10-10
నేటివసూలు 55-0-0

కోశాధికారి కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు
పంతులుగారికి చేసిన వసూళ్లు 12254-15-5
నెల్లూరుజిల్లా, నాయుడుపేటకు చేరిన
తుమ్మారాజుగారి కాంగ్రెసు ప్రెసి
డెండు కామిరెడ్డి వెంకటసుబ్బా
రెడ్డిగారి మూలకముగా 50-0-0
(వివరములు ముందు ప్రచురించబడును.)
విశాఖపట్నముజిల్లా దిబలపర్కాలో
వసూలైనది. 5-0-0

మొత్తం. 26477-10-10

మొత్తం. 12309-15-5

గ్రామీణులకు సహాయము చేసినందుకై నామగారికి నాగేశ్వరరావు, సం 7 తంబు తెల్లపేటి, మును

బడగానే దేశమంతటను మృత్యునముగిలిన విని డివి
బట్టి తెలిసికొంటున్న సమయముగా తా నిదివఱలో
వచ్చిపోయిననాటికన్న యిప్పు డెట్టి భివృద్ధిగాంచి
నదియు కనుగొనగలడు. మన ఆంధ్రరాష్ట్రమున్న
మహాత్ములకు కడుప్రీతియు అనురాగమును గలదు.
అందులకు మనము తెగియన్నామని ఆయన మన
దేశమునకువచ్చినపుడు వెల్లడిజేయవలయును. మహా
త్ములకు ప్రీతికరమైనది నిర్మాణకార్యక్రమమును
అందు ముఖ్యముగా ఖద్దరం యెల్లరికను చెలియును.
ఆ ఖద్దరు అంతమున మనదేశమెట్లు ఆభివృద్ధిగాంచి
నదియును జూచుటకు మహాత్ముడౌతరుముతో ను
డును. ఖద్దరే స్వరాజ్యమని సూత్రప్రాయముగా
చెల్పిన మహాత్ములకు మనము ప్రీతిపూర్వకముగా
నెట్టి పాఠోపేకియు నెసగగలమో చెప్పట కవి
గాదు. గాంధీపూజానిధిని వసూలుజేయుటకు మన
ఆంధ్రదేశనాయకులు వెంకటప్పయ్యపంతులుగారు,
డాక్టరు సుబ్రహ్మణ్యంగారు, కోశాధికారియు దేశ
ముసందు పర్యటనము జేయుచున్నారు. వెంకటప్ప
య్యపంతులుగారు సుబ్రహ్మణ్యముగారితో గలిసి
అమలాపురముతాలూకాలోని గ్రామము లో నిధి
వసూళ్లకై పర్యటించుచున్నారనియు బహిరంగరూప
యైకుపైగా చందావేయబడెననియు నేడు తంతి
వార్తవచ్చెను. మన ఆంధ్రదేశమున నాయకు
లెక్కడకు పోయినను లక్ష్యోద్యమముగనుచునే
యున్నది. కాని లక్షరూపాయలలో నాల్గవంతు
మాత్రము యిప్పటికి చేకూరెను. ఈ మొత్తము
నంతను తలచుకొనిన యెడల యే జమిందారైన
నీమగలడు. మహాత్ముడు త్వరలోనే ఆంధ్రదేశము
నకు రాగలడు. అట్టికరి మనము సంకల్పించిన లక్ష
రూపాయలను వసూలుజేసి అర్పించినయెడల కృత
కృత్యులమగుదుము. మహాత్మునియెడగల ప్రేమను
వెల్లడించువార మగుచుము. కావున నాయకులేయే
చోట్లకు పోయినను చోట్లకు తగు రీతిని పూజా
నిధికి ధన విరాళముల నెసగి ఆంధ్రులు తమ
గౌరవమును నిలుపుకొని, మహాత్మునియెడ గల
ప్రీతి విశ్వాసములను వెల్లబుచ్చి తమ తమ ధర్మ
ముల నిర్వహించెదరిని నమ్ముచున్నాము.

బహిష్కరణ త్రయము
కాననసభలను ప్రభుత్వ న్యాయస్థానములను
ప్రభుత్వవిద్యాలయాలను బహిష్కరింపవలెనని కాం
గ్రెసు మహాసభవారు చేసిన సముచితమగు తీర్మాన
మునుగూర్చి విలేజింగ్ వ్యాఖ్యానములు వెక్కులు
బయలుదేరుచుండు నిక్కాలమున నీ దిగువవార్త
వెడలుట కడుంగడు కాలానుగుణ్యము. కలకత్తా
నివాసియు, మహాత్ముడీయ్యుడు నగు నొకయువకుడు
బి. ఏ. పరీక్షయందు కృతార్థుడై కట్టమును బడి
సెను గాని ఆతడెంత ప్రయత్నించిననుగూడ నెలకు
రూ. 100 రూపాయల వేతనము నెసంగగల యుద్యోగ
మెచ్చటనుగూడ లభించకపోవుటచే ప్రాణముపెసిగి
విశ్వవిద్యాలయమువారు తన కిచ్చినపట్టము నతడు
వాంకి తికిగి ప వివేసెను “నేను మహాత్ముడీయ్యుడ
నిగుటచే జాతిసంబంధముగ నర్హతయొక్కటి నా కిత
రులకంటె నధిక్ముగ నుండిననుగూడ మీ బి. ఏ.
పట్టము నాకీమాత్ర ముద్యోగమునైన లభింపజేయ
జాలకపోయినది గాన నిది నాచెతనండుట నిష్ఫల
ము గాన దీనిని దయతో స్వీకరింపు” డని ఆతడు
వారికి వ్రాసెను. ప్రభుత్వవిద్యాలయము ప్రయోజ
నము ప్రాయశఃకాండము సిద్ధపరుచుటమాత్రమే
గాని దేశభక్తి, దైవభక్తి, నైతికశక్తి, జాతీయత,
మున్నగు నుత్తమగుణములను కలిగించుట ఎంత
మాత్రమును కాదని యిది వర కే స్పష్టమైచది.
ప్రభుత్వోద్యోగములందలివ్యామోహమున నదుల
కొడంబడినవారి కది ఆ విషయమునగూడ నిష్ప్ర
యోజనముగనుండుట మరియొక విశేషము. ఈ
రీతిగా నీ విద్యాప్రయోజనము కొరతనడుచుండు
కొలదిని విశ్వావ్యయము మాత్ర మతిశయించుచునే
యున్నది. లోకమున నీ వ్యామోహమున
చిక్కుకొనిన బీదలను మధ్య తరగతులవారు నగు
గృహస్థుల దురవస్థ చాల దుర్భాగముగనున్నది.
ఎన్నడీ వ్యామోహము తొలగునో, ఎన్నడు జాతీయ
పాఠశాలలయందు దళివ సముద్రబలునో, తొల్లింటి
వలె మరల నెన్నడీ భారతదేశమున గురుకులము
లలి బిల్లిగ నలుకొనునో, ఎన్నడు బ్రహ్మచర్య
క్రమానుసరణము నిర్బంధముగ విధింపబడునో
కరుణామయుడగు నీ శ్వయ న కే ఎరుక. ఆదయా
మయును అచిర కాలముననే అట్టి దేశకళ్యాణమును
సమగూర్చు గాక!

హిందూపత్రిక, మున్నగు కొన్ని పత్రికలు
హైదరాబాదు సంస్థానములో నివసించు వారెవ్వ
రును తెప్పించగూడదని నైజాము దొరతనము
వారు కొంతకాలముక్రిందట ననాలోచితముగ
నుత్తరువుచేసిన సంగతి ఎల్ల రెరింగియేయన్నాను.
ఇప్పుడు నైజాం దొరతనమువారు రాయుత్తరువును
రద్దుచేసి విచుట్టకు చాల సంతసించుచున్నాము.
చెన్నపురి హిందూపత్రికవలెనే నిషేధించబడిన
మరీ రెండు మహారాష్ట్ర పత్రికలనుగూడ నిపుడు
సంస్థానవాసులందరును తెప్పించుకొనవచ్చును. ఈ
విషయమును తెలుపుచుహిందూపత్రికనుపంపగోరు
చు హైదరాబాదు సంస్థానమువారుహిందూపత్రికా
కార్యాలయమునకు వ్రాసినది గూడ మా సోదర
పత్రిక తెలుపుచున్నది. ఇట్టి సత్కార్యముల విష
యమున పొరబాటును సవరించుకొనటలో ప్రతిష్ఠ
మరింత ప్రబలునేగాని ఎన్నిటిని తగ్గదను సత్యము
నీ దొరతనమువారు బాగుగా గుర్తించినందులకు
వారి నెంతయు కొనియాడుచున్నాము.

భూమిరాశిము
చెన్నపురిలోనున్న హరిసు ఉన్నత (మహమ్మ
దీయ) పాఠశాలను మండ్లిసితిలో నుంచుటకుగాను
జనాబు సి. హాకి సాహెబుగారు 50 వేల రూపా
యలను మహమ్మదీయ విద్యాసంఘమువారికినిరాశి
మొనంగిరి. వీరు చెన్నపురి వర్తకులలో సుప్రసిద్ధు
లును ప్రజాహితంకరులు నైయున్నారు. ఇటుపై నీ
పాఠశాల తిరు: శిక్షణ మహమ్మదీయోన్నత పాఠ
శాల యని పిలువబడును. విద్యాభివృద్ధి లగు
సాహెబుగారిని మేము మహాపూర్వకముగా నభినం
దించుచు నగరవాసులగు మహమ్మదీయప్రముఖులు
మరికొందరుగూడ నిటులే భుజవిరాళముల నెసంగి
యీపాఠశాల నొక స్వతంత్ర జాతీయపాఠశాలగా
నెనరింపదగునని సూచించుచున్నాము.

బెంగాలులో సత్యాగ్రహము

సి. ఆర్. దాసుగారి సందేశము
కలకత్తా, మే 14:—తారకేశ్వర దేవాలయమునందు
సత్యాగ్రహోద్యమము ప్రారంభింపబడెనటలు నేటి ఫార్వర్డు
పత్రికలో నూచింపబడినది. అందు సి. ఆర్. దాసుగారి సందేశ
ము యిక్రిందివిధముగా ప్రకటింపబడెను:—“ఈ మతదేవాల
యమునకు యిప్పుడున్న ఆయననే వహంతకు నుండనీయవల
యునా? మహాంతు పరిపాలించుచుండిన దేవాలయమును దాని
ఆస్తియు భగవత్పూజనకు, యాత్రికులక్షేమమునకును అర్పించి
నవగావా? ఈరెండువిషయమును పరిష్కరింపవలయును. ఇప్పు
డు ఆదేవాలయము ధర్మకర్తగ నున్నాయనలో యీరెండు
విషయములలో నేరియును పరిష్కారము గాజాలవు. ప్రజలు
జేయగలపని యొక్కసత్యాగ్రహమే గానించుచున్నది. ఈపని
త్రధర్మమును నిర్వహింపవలె బెంగాలు యువకులు వెనుదగ్గ
దరా?”

మౌలానా షాకత్తి

భారతమిత్ర ప్రతినిధితో సంభాషణము
కలకత్తా, మే 14:—మౌలానా షాకత్తి ‘భారత
మిత్ర’ ప్రతినిధి కొనసగిన సంభాషణముగూర్చి విచ్చిన
బొంబాయి వార్తసంవర్ధమున, ఆసంభాషణము గూర్చుముగ
జరిగినదైనను మౌలానాదానిని ప్రకటింప వలదని నిషేధింప
లేదని భారతమిత్ర వ్రాయుచున్నది. ఇకనందున్న అసంగత
ములు, అసత్యములును, ప్రచురించుటలో జరిగిన పొరబాటును
సవరించుచు కొద్దిపాటి అసంగతములు గదా యని ప్రోసి
పుచ్చెడి విషయము గాకపోవుటవలన మౌలానాగారిని అందరి
సందేహము లన్నిటిని నివృత్తిజేయవలసినదిగ ఆ పత్రిక కోరు
చున్నది. (ఆ. ప్రె.)

విదేశ వార్తలు

భారతదేశ సంస్కరణములు

ప్రభుత్వ విచారణ

ప్రారంభ విచారణ మూలము

లండన్, మే 18:—ఇండియా కార్యాలయమునా రిట్లు ప్రకటించుచున్నది:— కొందరు భారతీయులు ఆగాథాను గారితో వచ్చి సంస్కరణములను గూర్చి ఆవియరు ప్రభుత్వ తో ఆలోచించిరి. ఇండియా ప్రభుత్వమునాడు చేయవలసిన కొన్ని విచారణను గూర్చి చర్చించిరి.

ముందు యభివృద్ధికరముల మార్పులను ప్రవేశపెట్టుటకు నందు పరిస్థితు లన్నిటిని విచారింపటకు నిపుణులను నియమించిరిని ఆవియరు ప్రభుత్వ తెలియజేసెను.

సీనీరు ను స్వీకరించు

సిరీలో సంచారము సల్యము జలాలతర్గానిలో అగస్టా శాసన సీరీలకు జాతు విమానములో వచ్చిరి.

నాకా వర్తక సమావేశము

లండన్లో 18 తేదీని జరిగెను. 14 జాతులవారు తమ ప్రతినిధుల నంపిరి. బ్రిటును, ఫ్రాంసు, ఆస్ట్రేలియా, కనడా, జపాను, జర్మనీతరపున వచ్చిరి. సముద్రములో పయనము జేయునపుడు ప్రాణాపాయము రాకుండగను, నాకావ్యాపార ములోవచ్చు లాభముమీద పన్నులను విధింపకుండగను ఏర్పాటు జేయుటకు ప్రయత్నించుటలనని తీర్మానించిరి.

జపాను ఎన్నికలు

ప్రభుత్వ పరిస్థితులు

టోక్యో, మే 18:—ప్రభుత్వము తరపున ప్రయత్నించిన యభ్యర్థులకు అసలు స్థానములలో 1/8 వంతుగూడ కచ్చిన టులలేదు. ప్రతిపక్షులకు 282 స్థానములు లభించినవి. ఇందు లో 20 ఇండిపెండెంటుల సంఖ్య జేరలేదు. వీరు 282 మంది తో జేరవచ్చును. ఇంకను 8 నియోజక స్థానములయందు ఎన్నిక ఫలితములు అందలేదు.

మంత్రివర్గము నెవ రేర్పాటు జేసెదరు?

ప్రతిపక్ష నాయకుడైన క్యాటోగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసెదరనుకొనుచున్నారు. కొయిమనుమంత్రివర్గమేర్పాడి మంచి అర్థికవిధానమును నిర్వచించుటకు వీరు ఇతరవర్గముల తో జేరవలసినవచ్చును. కియోరామంత్రివర్గమువారు రాజీనామా కొనగిన పిదప 25 తేదీని జరుగబోవు ప్రత్యేక సమావేశమున పార్లమెంటులో సమావేశమయ్యెదరు.

ఫ్రెంచిఎన్నిక ఫలితములు

పాయింకేరుగారి పరాజయము

యూరపురావకీయ పరిస్థితులు తెలుసుకుందును ?

లండన్, మే 18 రాత్రి 9.20:—పారియటు, బ్రయండు, పెయ్లీపుగార్లలో ఎవరో ప్రధానామాత్యులుగ నుందురు. పారియటుగారిని మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేయువనవచ్చును. కాని బ్రయండుగారు మంత్రివర్గము నేర్పాటుజేసెద రనుచున్నారు.

ప్రజలకాంతియుతిమును ఆశయములను ఎన్నిక ఫలితము లే జెప్పుచున్నవని కేయిలీపుగారనిరి. పరాజులకు న్యాయ మైనట్టియు కాళ్ళతప్పుగుడట్టియు కాంతిగావలెను. కాని వర్తపరి హారసమస్యలేలనిదే శాశ్వతముగ కాంతివర్షుట కష్టము. ఈ చమస్యను పరిష్కారముజేయుటకు అర్థికనిపుణుల నివేదికములే చాల అధారముగ న్యాయముగనున్నవని విశ్రమంజలి అమెరిక నులుగూడ అంగీకరించుచున్నారు. న్యాయమనుపరిష్కారమున భు అంగీకరించినారు భారతపునరాధ్యక్షునిపరిపాలనవచ్చును.

ఎన్నికఫలితములవలన విదేశాంగవిధాన మెటులుండునో యని పత్రికలందును, ఇతరచోట్లను చర్చలు జరుగుచున్నవి కాని అంత జెప్పదగిన మార్పుండవనే అందరి యభిప్రాయమును తెలియజేయుచున్నారు.

యూరపీయను పరిస్థితులు

ట్రెయ్యుప్రతికా విలేఖరి వాషింగ్టన్ముండి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— ఫ్రెంచి ఎన్నికలచే యూరపు మేల నిర్మింపబడుటలో గొప్పమార్పు గలుగవచ్చును. దేశీయవిధానమునందు పాయింకేరుగారు పరాజయమును గాంచిరి. కాని అంగ్లోఫ్రెంచి మైత్రిసాగుటకు రూపువిధానములో మార్పు గలుగుటకవకాశముండవచ్చును. మైత్రిలేనిచో ఇదిసాగదు. జర్మనీలో జాతీయ భావములు, ఎన్నిక లాభములు ఫ్రాంసులో గూడ ఇదేభావమును కలుగజేయుండవచ్చును. ఇప్పుడీయువ ద్రవము తో లగిపోయినటు లున్నది. జర్మనులు నిదానముతో వివేకముతో ప్రవర్తించెదరని అమెరికనుల యభిప్రాయము. పరిస్థితులన్నియు చక్కబడుటకు అర్థికనిపుణుల విధానమే ఆధార మనుకొనుచున్నారు. అమెరికనుల సహాయము లేనిదే ఇది సాగనిచో పరాజుల దృఢానంకల్పములేనికేగూడ ఇది సాగదు. అభ్యంతరముగలుగనని పాయింకేరుగారు భయపడిరి. ఇప్పుడు ఎక్కువ ఉత్సాహకరముగ నున్నారు. తదనుకూలముగ ఏర్పడు అంతర్జాతీయసభలచే యూరపు మరల పునర్నిర్మాణము తుదకు గాంచును.

ప్ర్యాసి యభిప్రాయము

ప్ర్యాసి, మే 18:— రెప్రెజెంటేటివ్ విజయము దేశీయవిధానములో మార్పుగలుగజేయువచ్చును. కానివిదేశాంగ విధానములో మార్పు గలుగజేయుట కష్టము. క్రొత్తపన్నులు ఎక్కువ జీవనవ్యయమును బట్టి ఓటులు ఇవ్వబడెనని పత్రికలు వాకొనుచున్నవి.

రెప్రెజెంటేటివ్ చాలమంది పాయింకేరుగారి విధాన మును అపలంబించువారేయని లీజర్నలు పత్రిక వాకొనుచున్నది. పాయింకేరుగారికి ఎక్కువబలముండవచ్చును. ఆయన పక్షమున ఎక్కువమంది యుండవచ్చును. కాని విజయముగాంచువారే అధికారమును స్వీకరించుట న్యాయమని లీమ్యాటిక్ పత్రిక వ్రాయుచున్నది.

మితవాదులపరాజయమునకు వారేకారకులని ఓడిపోయిన టార్జూగారే యనుచున్నారు. వీరు తగినంత ప్రయత్నము జేయలేదనిరి.

పారియటు ప్రభుత్వమేర్పడగానే కమ్యూనిస్టులుతమ పక్షము, అభయమునుగోరెదరు. రూరను భాళిచేయవలెదరు. సోవియటు ప్రభుత్వము నంగీకరించవలెననెదరు. పన్నులవిధాన మును రద్దుజేయవలెననెదరు. ఫ్రాంసు కాంతిపక్షింపుచున్నదని ఎన్నికలు తెలుపుచున్నవి. క్రొత్త పార్లమెంటువారు సభ్యులకు ప్రయత్నించవచ్చును. జర్మనీలోగూడ ఇటులనే ప్రయత్నించవలెను. జర్మనీ అర్థిక నిపుణుల సిఫార్సులను త్వరలో నెరవేర్చవలె ననుచున్నారు.

ప్రాతప్రధానామాత్యుని అభిప్రాయము

పరాజులు కాంతిని అనేక్షించుచున్నారు. జర్మనులు నమ్మకముగ నష్టపరిహారములనుగూర్చి ప్రవర్తించరని వారికి అపాయకరముగ పరిణమించును. జర్మనులు సుహృద్భావముతో ప్రవర్తించి పరాజుల కోర్కెలను నెఱవేర్చినచే యూరపులో కాంతిపరిస్థితు లేర్పడుటకు ఫలము. భాగ్యదయ మేర్పడును.

ప్ర్యాసి, మే 14:—

ఎన్నిక ఫలితములు

కన్సర్వేటివులు	20
రిపబ్లికనులు	189
రిపబ్లికను సోషలిస్టులు	85
సోషలిస్టులు	102
కమ్యూనిస్టులు	27

అధినివేతముల ఫలితము లింకను రావలెను. ఈ అంకెల ప్రకారము రైటుపక్షమువారిబలము 264. రెప్రెజెంటేటివ్ వారిబలము 306. ఇరుపక్షములవారిబలమును జూడ చాల చిన్నదిగ నున్నది. పార్లమెంటుకు సందిగ్ధావస్థ ఏర్పడును.

వర్తక సౌకర్యవత్తుము

ను ప్రభువులసభవారు మూడవసారి ఆమోదించిరి.

విదేశ సరిహద్దు తగవు

సర్ జేమ్స్ క్రెయిగుగారి ఏర్పాటున తనకు విశ్వాసము లేదని లోగు మతాచార్యుడు తెలియజేయుచున్నాడు. అందరికిని తృప్తికరముగ సరిహద్దుతగవు పరిష్కారమగుటకు క్రెయిగుగారి ఏర్పాటులు సానుకూలబడవని తెలుపుచున్నాడు.

భారతదేశ

నీటిపారుదల ఏర్పాటులు

లండన్లో బ్రిటిషు కంపెనీ రిప్రెజెంటేటివ్ నీగారు ఇండియా కార్యాలయమువారు భారతదేశ నీటిపారుదల ఏర్పాటుల నిమిత్తము సలహాలకు ఆర్గరిచ్చిరి. అమెరికా బ్రిటిషు కంపెనీలతో పోటీచేసి ఈకంపెనీ కిచ్చిరి. సరకుల ఖరీదు 100000 పౌనులుండును.

ఇటలీ-సోవియటు

సుహృద్భావములు

రైకాపుగారు రహస్యముగ రోముకేగట

రైకాపుగారు రోముకేగి సీనీరునుసాస్నలీనీగారితో ప్రస్తావించిరినియు. అందుచే ఇటలీకిని రషియాకును అత్యంతమైత్రి ఇట్లులేన్నదను ఏర్పడలేదని అనుకొనుచున్నారు. రైకాపు గారు మారుషేరుతో తనసహజము గుర్తించుకుంటున్న పాయిరి. రషియా రాయబారినిగూడ కలుసుకొనలేదు. రెండురోజులు హోటలులో బసజేసిరి.

మెకన్నా పన్నులు

విశ్వాసరాహిత్యము

లండన్, మే 18:—బార్లిక్ గారి విశ్వాసరాహిత్య తీర్మానమును వినుటకు పార్లమెంటుసభ క్రిక్కిరియించెను. ఆస్ట్రేలియా మార్కెటులో బ్రిటిషు మోటారుబండ్ల స్థానే యుద్ధకాలమున అమెరికా మోటారుబండ్లు వచ్చినవి. ఇప్పటి కైనను మనబండ్లను ప్రవేశ పెట్టగలదుమా యను సందియమే బాధించుచున్నది. ప్రభుత్వమువారు కనడావర్తకమునకు నష్టమును గలుగజేసిరి. ప్రభుత్వచర్యతోబాటు ఇంపీరియలు ప్రెఫెరెన్సును త్రోసివేయుటచే డొమినియనులు సహకారముగ ప్రవర్తించుటకు అవకాశముండదు. మెకన్నా పన్నులనుగూర్చి సామ్రాజ్యవిచారణ గావలె ననిరి.

పరిస్థితులందు మార్పులనుగూర్చి మోటారుబండ్ల వర్తకులకు ముందుగానే తెలియజేసినని స్పీడర్ గారు ప్రకటించిరి. బ్రిటిషు మోటారుబండ్లవర్తకమునకు సంరక్షకపద్ధతి అవసరము లేదని తెలియగలదు. మెకన్నా పన్నులను రద్దుజేయరాదని నేలీ, పర్సేలు కార్యకసభ్యులు తీవ్రముగ ఆక్షేపించిరి.

బార్లిన్ గారి తీర్మానము విగిపోవుట

లండన్, మే 18:—మెకన్నా పన్నులను తీసివేయవలెనని ప్రవేశపెట్టబడిన బార్లిన్ గారి తీర్మానము ఓడిపోయెను. 9 గురు బిబర్లు తీర్మానమును బలపరిచిరి. కార్యకసభ్యు లేవరును ప్రభుత్వమునకు ఎదురుగ ఓటుజేయలేదు. పర్సేలుగారు తటస్థముగ ఊరకుండిరి.

బీరారులను వైజాము కిచ్చి వేయుట

కామన్సుసభలో ప్రశ్న

లండన్, మే 18:— వైజాముకు బీరారుల నిచ్చివేయుటను గూర్చి ఆలోచించితిరాయని కామన్సుసభలో లిఫ్ ఫీట్లు గారడుగ అన్ని పక్షములప్రతినిధులుగల ఒకసంఘము నేర్పాటు జేసివిచారింపెదరా యని యడుగ రాజప్రతినిధికి బంపినలేఖను గూర్చి ఆలియరు ప్రభువు ఏమిచర్యను దీసికొనిరో చెప్పబటకు హింలేదనియు, తనమట్టుకు తానే ఈవిషయమునుగూర్చి పరిష్కరింప వలసినపుడు ఏమి చేయునదీ చెప్పబటకు వీలులేదనియు రిచర్డ్స్ గారు బదులిడిరి.

ఫ్రెంచి వైమానికుడు హ్యూగోయిలో ప్రవేశించెను.

ఓష్యయరునాయకువాదా

మరల 13 తేదీని ప్రారంభమయ్యెను. డైరు సేనాని మం చిఉద్దోగి అనియు, ఇండియాలో సైనికవిషయములనుగూర్చి డైరుసేనానికి మంచిఅవభవము గలదనియు మేజరు జనరలు సర్ విలియం బేనెక్ గారు చార్లసు గారికి తెలియజేసిరి. ఇండి యాలో ఓష్యయరుగారికి చాలమంచిఅవభవము గలదు. భారత దేశసైనికవర్గమువారు ఇతనిని ప్రేమించిరి. డైరుసేనాని తనకు సచ్చినటుల చర్యనుదీసికొనుటకు తగిన వారనిరి.

అమృతసరులో సైనికశాసనము ప్రకటితమైన వెంటనే సివిలుశాసనములు పనిచేయుట మానెననిరి.

తెల్లినెంటు గవర్నరుతో పూర్తిగ ఆలోచించి ఆయన సలహాప్రకారము ప్రవర్తించవలెనని తనకు సర్వసేవాధిపతి ఉత్తరువుజేసెననిరి. సైనిక శా స న మ న అల్లరులు జరిగిన వానికి తానే ఉత్తరవాదిగ చేయబడుననిరి. అట్టిసందర్భము లందైన తనయభిప్రాయముతో తెల్లినెంటుగవర్నరుగారిని సివిలు అధికారులుగారిని ఏకీభరించిన సరే అనియు ఏకీభరించకున్న తన ఇష్టముచొప్పున అవసరమునుబట్టి ప్రవర్తించెడివాడ ననిరి.

సైనికశాసనమును తాను మంచిదనుకొన్న దానికంటె చాల ముందుగానే రద్దుచేయవలెనని ఓష్యయరుగారు గోరిరని యు వారములకొలది సైనికశాసనము అమలుజరుగుచునే యుం డె ననిరి. ఏప్రిలు 10 తేదీ పరిస్థితులబట్టియు డైరుసేనాని చర్య సరిగానే యున్నదని అంగీకరించితి నని రి. ఇప్పటికిగూడ డైరుసేనాని సరి గాప్రవర్తించె ననగ లరాయని చార్లస్ గారడిగిరి. ఇప్పుడుగూడ అంతకంటె ఎక్కువగానే డైరు గారిచర్య మంచిదనే జెప్పచున్నాడననిరి. డైరుసేనాని అప్పుడు తుపాకులను గాల్పనిచో ఆతనినైస్యమంతయు రెండునిముష ములలో రూపుమానియుండెడి దనియు ఆతరువాత ఏమిజరిగి యుండునో జెప్పజాలననిరి. పంజాబురాష్ట్రమంతయు అరాచకముమైపోయెడిదని న్యాయమూర్తిమకార్డి గారనిరి.

ఇతరులకది తెలియదు గాని డైరు సేనాని ఆ రాష్ట్రము నుకాపాడి నిలబెట్టి రని యు కొంత అనుమానించినను ఓష్యయరుగారు డైరుగారిచర్యను హర్షించినదియు, ఓష్యయరుగారు సైనికోద్దోగికాదనియు, అయ్యది సైనికవిషయమనియు, డైరుసేనాని సరిగానే ప్రవర్తించెనని తాను అభయ మిచ్చుతిననియు, ముఖ్యవిషయములలో సైనికసివిలు అధికారము కలిసి ఏకాభిప్రాయముతో సంచరింప వలెనంటిననియు, ఆవిషయమై డైరుకిచ్చిన తంతిలో ఆతని చేదుగుండ తనచేరుతో జేర్చుడని ఓష్యయరుగా రన్నటులను బేనెక్ సేనాని తెలియజేసెను.

లండన్, మే 13:—స్వామీగారి అడ్డపవాళ్లకు బేనెక్ గారిట్లు బదులిడిరి:—ఏప్రిలు 6 తేదీని లాహోరులో జనులు హత్యలను గావించుటకు సంసిద్ధులైరి. భారతీయులు చేజిక్కుక తప్పించుకొనిరేని ఎంతటిపనినైన జేయగలరు. అచటచట జరిగిన అల్లరు లన్నియు విప్లవములో కొన్ని భాగములు.

హంటరు విచారణసంఘమువారు విప్లవము లేదనిరని స్వామీగారు జెప్పిరి.

ఇండియాప్రభుత్వముమీద ప్రజలు అందరును తిరుగ బడుటకు సమకట్టిరని సైన్యాధిపతులు గ్రహించిరని బేనెక్ ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి.

ఇండియాప్రభుత్వమును హుల్లుటకు కుట్రనుబన్నిరనియూ మియభిప్రాయమని వ్యకార్డి గారు బేనెక్ గారి నడిగిరి.

అవును, అదే మా యభిప్రాయమని బేనెక్ గారనిరి.

ఈసంగతిని ఇంతకుపూర్వ మెన్నడైన జెప్పిరాయని బేనెక్ గారిని స్వామీగారడిగిరి.

తన్నెవరును అడుగక పోవుటచే అధికారరీత్యా తా నే నియు జెప్పలేదని బేనెక్ గారనిరి.

అందరును గలిసి కుట్రుబన్నిరని ఎచటను సాక్ష్యములేదని స్వామీగారనిరి.

అదే ఇప్పుడు గల్గిన కష్టమనియు, న్యాయ స్థాన ఋజువు జేయగల సాక్ష్యము లేకున్నను సైన్యాధిపతులకు గావలసిన సాక్ష్యమున్నదనియు, బేనెక్ గారనిరి.

ప్రభుత్వమును కాల్పుటకు ప్రత్యక్షముగ ఎవరైన పని చేయుచున్నటుల బేనెక్ గారు సాక్ష్యమును జూపగలరాయని స్వామీగారడిగిరి.

బొనని బేనెక్ గారు బదులిడిరి.

మొదట ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు లేకుండజేయుటకు వారు ప్రయత్నించిరి. ఆప్రక్రమముగయుద్ధముజరిగిన బ్రిటిషుసేనలకు ఇక్కులు వచ్చెడివి. 1915 నుండి వారు ఆఫ్ఘాన్ సహద్దును కని

జేట్టిచూచుచున్నారు. అముఖ్యప్రదేశముందే చిక్కులు రావచ్చు నని వారుభయపడిరి. అమీరు తమవైబునునని భయపడిరి. ఏప్రిలు 13 తేదీని అమీరుచర్యచేపుదాచెను. క్రొత్త అమీరు మేజిలేదీని సరిహద్దుపై దాడినెడలెను. ప్రాంతఅమీరుకు సంగతులన్నియు తెలియునుగాన కష్టములనుబెచ్చుకొన నెత్తించలేదు. తనకు 100 వేల తురమ్మలతో జర్మన్ సైన్యము 100 ఫిరంగులతోదే ఇండియా పై దండెత్తననిక. అతడు చాలజాగ్రత్త గలవాడు. క్రొత్త అమీరు అంతజాగ్రత్తగలవాడనాడు.

ఆఫ్ఘాన్ జంటులు పంజాబులో వ్యవహరించుచుండిరని న్యాయమూర్తి మకార్డి గారికి బేనెక్ గారు బదులిడిరి.

అంతయు సిద్ధముగాకమునుపే మమ్ములను వలలో వైదుటకు ప్రయత్నించిరని బేనెక్ గారనిరి. ఏమివలయుని స్వామీగారడుగ మేలోగాని అమీరురాడని తెలియజేసి మే వరకు తిరుగ బాటును ఆపుజేసిరి. పంజాబు అల్లరులకును ఆఫ్ఘను అల్లరులకును సంబంధములేదని బేనెక్ గారనిరి.

మీరెండుటకు అదేవనిక కాల్చిరని డైరుసేనాని నడుగ కాల్పునుసేవచ్చుటచే గాల్చిరని డైరుసేనాని బదులిడెనని బేనెక్ గారనిరి. వారందరునున్నచుట్టువేయుటచే కాల్చిరనిరి. చొచ్చుకొని మీదికి వచ్చుటచే నానిమిత్రము వచ్చుచున్నారని గాల్చిరనిరి.

హంటరు విచారణసంఘమువారి యెదుట ఈసంగతి నేల జెప్పలేదని యడుగ తనకు సంబంధించినంతవరకు అది విచారణ అని దోచలే దనిరి.

న్యాయమూర్తిమకార్డి గారు:—సంగతు లన్నిటిని న్యాయముగ పరిక్షించలేదనియూ మియభిప్రాయ మని అడిగిరి.

భారతభక్తులు తనకు న్యాయముగ అవకాశము నీయలేదని బేనెక్ గారు ప్రత్యుత్తరము నిచ్చిరి. అది చాలప్రమాదకరమైన సంగతియని స్వామీగారనిరి. డైరుగారు హంటరు సంఘము నెదుర్కొనుటకు ముందే జెప్పవలసినసంగతులన్నిటిని ప్రాతములముగ తెలియజేసిరని స్వామీగారు తెలియజేసిరి. తాను జెప్పినసంగతి ప్రమాదకరమైనదనే యని అంగీకరించుచు తాను ఇంగ్లండుకు జేరినవిషయ ఇండియామంత్రితో జెప్పిరనియు బేనెక్ గారు తెలియజేసిరి. డైరు సేనాని హంటరు సంఘము నెదుట సాక్ష్యము నిచ్చుటకేగినపుడు జాగ్రత్తసాక్ష్యము నీయవలెనని హెచ్చరించిరనియు ఏమియు భయపడనవసరమలేదని డైరుగారుజెప్పిరనియు బేనెక్ గారు నుడివిరి. అముగ్గురు భారతభక్తురిష్టములు అడిగిన ప్రశ్నలకు జవాబుజెప్పుటకు నాకు తెలియుననిరి. కాల్పేడిఉద్దేశ్యముతో పోతినని ఎందులకు జెప్పితిమి నేను డైరుగారినిడుగ అవసరమగుచో కాల్పుట జేగితినిరి. కాని కమిటీవారాయభిప్రాయమునుజేందలేదంటిని. డైరుసేనాని కొంచము తీవ్రముగ మాట్లాడిరి. డైరుసేనాని జెప్పడానికి సాక్ష్యమునకు చాలవ్యత్యాసమున్నదనిరి. డైరుసేనాని జెప్పిన దానిచే ఆతని చర్యనుగూర్చి తీర్మానించగూడదనియు, ఆతనిచేత లునుట్టి నిశ్చయింపవలెననిరి.

డైరుసేనాని ఇచ్చిన సాక్ష్యముకంటె ఆతని వాక్కులమే ఎక్కువసంగతులను తెలియ జేసె నని బేనెక్ గారు మకార్డి గారికి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి. ప్రజలను హెచ్చరింపకుండగనే భారతము అవసరము గల్గిన ఎచటను జెప్పలేదనిరి. ఆతను ఆఫ్ఘనుయుద్ధములో మునిగియుండెను. కొన్నిసంగతులను మరచిపోయి యుండవచ్చును. కొన్నిటిని అరికయోక్తిగ జెప్పియుండవచ్చుననిరి. పరిస్థితులన్నిటిగూర్చి డైరుసేనాని ఆలోచించుచుండెను. ఆతనికి జ్ఞాపకక్రి తగిపోవుచుండె ననిరి. తన కెంతయు భయముగ నుండెననిరి.

విచారణ ఇంతటితో ప్రస్తుత మాపుజేయుడెను.

కార్తివభుత్వవిదేశాంగవిధానము

తాను జాతీయవాదినని హద్దొనాట్లుగారు తెలియజేసిరి. తనకు జాతీయసాంప్రదాయ మన్న నెంతయు గౌరవ మునిరి.

వ్యక్తభావముతో ప్రవర్తించుట తనయుద్దేశ్యముగాదని యు ఆత్మగౌరవమును నిలబెట్టుకొనుటకే ప్రయత్నించెదమనిరి. సైనికసాకాదశమును తగ్గించుటకు కార్యక్రమభుత్వమువారు యూరపుకాతులవారి సందరిని తోడ్పడుడని కోరుచున్నారు. శాంతిసంఘము సేర్పరుచుటయే తనవిదేశాంగవిధాన మనిరి.

దాన్ నివేదికమునుగూర్చి తనకుకొంత అనుమాన మున్నను దానిని అవలంబించిరేని యూరపులో శాంతి ఏర్పడుననిరి. ప్రపంచమునకు న్యాయము గల్గు ననిరి. అందరును తునుకు ప్రపంచమునకు న్యాయమును కలుగజేయవలె ననిరి.

సామ్రాజ్యవైమానికవిధానము

తైముస్ ప్రతికా రాజకీయవిలేఖరి ఇట్లు తెలుపుచున్నాడు:— మంత్రివర్గమువారు రెండుపద్ధతులను జేర్చి వైమానికవిధానమును ప్రవేశపెట్టవలసిరి. గురువారమునాడు ప్రభుత్వమువారు తమ నిశ్చయమును తెలియజేసెదరు.

బర్మివిధానమును, వైమానికమంత్రివర్గమువారు క్రొత్తగ నిర్మించు విధానమును కలుపుటకు మంత్రిులు యుద్దేశ్యము.

పోయింకేరుగారు చెబుచున్న వెళ్లరు.

సన్ యత్ సేను గారు మొదడుభుత్వముచే దివంగతులైరి

రుమేనియా రాజదంపతులు

గిల్లుహోలునందు మంగళవారము విదారగించిరి. సన్యాసవ్రతముల వర్పించిరి. పురపాలక సంఘాధ్యక్షుడు సమర్పించెను.

రాజదంపతులు ఉచితరీతిని వందనము లర్పించి ప్రత్యుత్తరము నొసగిరి.

భారతదేశము

సామ్రాజ్య వాయువార్తా ప్రచారము

భారతదేశమునకు వాయువార్తాప్రచారము లేకుండ విడిచిపెట్టుట ప్రమాదకరమని ఇండియా కార్యాలయమువారికి తెలియజేసిరి. క్రిందటి వారము రెండు రోజులలో ఇండియాకు పోస్టాఫీసువారు వాయువార్తాప్రచారమును పునర్నిర్మాణ మను విషయో వాయువార్తాప్రచారము నాపుజేసిరి.

ఇంతవరకు ఇండియాకు జేయబడిన వాయువార్తాసౌకర్యములు అసంతృప్తికరమని వర్తమాన లండనులో నున్న భారత ప్రతికాప్రతినిధులు తెలుపుచున్నారు. ధ ర లు ఘోరముగ నున్నవనిరి.

దొనాల్డనివేదికమును ప్రభుత్వమువారు అవలంబించిన ఆ య్యది భారతదేశమునకు తాళకరము గాదనుచున్నారు.

ప్రభుత్వమువారు పోస్టాఫీసువారికే "మానావరీ" నీయరని తెలియుచున్నది. కొంతపోటీగ జేసెద రనుచున్నారు.

అమెరికను వ్యవహారములు

జూలై 1 వ తేదీనుండి క్యాక్ ప్రాన్సిస్కో, న్యూ యార్కులనుడును వైమానికతపాల సేర్పాటుజేసెదరు. వైమాకులు రాత్రింబవళ్లుపనిచేసెదరు. 29 గంటలలో 1000 మైళ్ల దూర మేగెదరు.

అంతర్జాతీయ సంబంధపాఠశాల

తామారు పాఠశాలవంటి అంతర్జాతీయసంబంధపాఠశాలను అమెరికనులు నెలకొల్పుటకు పూనుకొనిరి. దీనినినిర్మము ఒక 450 విద్యార్థులతో కళాశాలనాక వచ్చే నెప్టంబరులో న్యూయార్కునుండి బయలుదేరును. బీరు జపాను, చీనా, ఇండియా, గ్రీసు, తుర్కీ, ఇటలీ, ఆర్జెంటిన్ తూర్పుసిక్కు, స్పెయిన్, ఫ్రాంసు, ఇంగ్లండు, హాలండు, స్వాస్యండినేవియాల జేసెను. ఈ ఓడలో ఉన్నవిద్యార్థులకు ప్రాచీనచరిత్రవిషయము లన్నిటిని తెలియనటుల జేసెదరు.

యునైటెడ్ స్టేట్సువారు అంతర్జాతీయన్యాయస్థానమున పాల్గొనునటుల ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి.

సోవిటు ఆర్థికవిధానము

ను ప్రపంచములో మార్క్సిటు అవసరమునుబట్టి వదరణజేయవలసియుండునని ట్రాట్స్కీగారనిరని తైముస్ ప్రతికా విలేఖరి కోమునుండి తెలుపుచున్నాడు.

డో యి సీ

కలకత్తా, మే 14:— 12 తేదీన మానాంకి డోయిసీ తత్వవని యుండోచె నా (ప్రాచీన గవర్నరు కలకత్తా) 9000 కాంపలు జనులకు వర్తమాన ముండెను.

అంగ్లోయిండియన్ యూరపీయనుసంఘము

వైసంఘముకాదు ప్రతినవత్సరమును జేయు జెడరలు మీటింగు కలకత్తాలో 19-వ తేదీన జరుగబడినది ప్రస్తుతము అంతర్జాతీయ సచ్చినిరి. (411)

జయపుర మహారాజా కుమారికాగారి వివాహ మహోత్సవము

దర్బారు అతివైభవముతో జరుగుట

13 వ తేదీ రాత్రి జయపుర మహారాజాగారు తమ సోదరియొక్క వివాహసంకల్పమున గొప్పదర్బారు గావించిరి. అసాధారణము మహారాజా సాహెబ్ గారు సమరవాణముగ అంభారి ఉత్సవముతో మూల్యములు కేగి పెండికమారుని దర్బారునకు కొనివచ్చిరి. వేసవేలు సంస్థాన ప్రజలు నుంగర కస్త్రాలంకృతులై ఉత్సవమును చూచుటకై గమికుడిరి. దర్బార్ పందిరి చక్కగా అలంకరింపబడినది. అతిథులను, గౌరవములను ఉత్తరసంస్థానాధీశుల ప్రతినిధులను మహారాజాగారి బంధువులను ప్రభుత్వోద్యోగులను రాత్రి 9 గంటలనుండి దర్బారు పెండాలులందు మూగిరి. సంస్థానము వివాహ గానగు హెచ్. యం. వింక్లర్ గారు యద్యోగి లాంఛముల ధరించి భార్య కుమారిక బంధువులతో సభాభవనమునకు దండెవ్వకు వింత శోభిల్లిగను. పెండి బంగారు వేలములను బల్లెమును చేతుల బూనినచి దర్బారుశోభ నినుమడింపజేసిరి. రాత్రి 12.15 గంటలకు మహారాజాగారు దర్బారుహాలుకు పెండి కుమారునితోడను వారి మామగారు రాజా క్రమదేశవర్తకారి తోడను వచ్చి ఉద్యోగదత్తుల అతిథులకు కరాలంబన మొసగి కోటలోని పైనిది లాంగున జోహారులంకొని సింహ సవాసీను లైరి. ఉదయపురమహారాజా బలరాంపుర దత్తి యా మహారాజాగారును శైలిల్లా సంస్థాన ప్రతినిధులను మహారాజాగారి సింహసము ప్రక్కన గూర్చుడిరి. ప్రాధే గర్ కోడి రామమూర్తిగారుకూడ దర్బారునకు వచ్చిరి. మహారాజాగారు ఉదయపురసంస్థానాధీశుని రాజా విక్రమదేవ కర్మగారిని పెండికమారుని ప్రాధేగర్ రామమూర్తి గారిని ఇతర రాజబంధువులను పుష్పమలాలంకృతులను గావించిరి. మహారాజాగారి ఉద్యోగులు మిగిలిన అతిథులను కర్పూరహారములు చందనము, ఎండర్, అక్రెరు మొదలగు పవనశ్రీ ద్రవ్యముల తోడ సత్కరించిరి. మహారాజాగారు సభాదుల యభినందనముల నందుకొని అతిథులకు కరాలంబన మొసగి 1-15 గంటలకు దర్బారుహాలును వీడినది. అతిథులు మహారాజాగారు కావించిన ఆతిథిశక్త్యారమునకు మహాదానందభరితులై తమ నెలవుల కేగిరి అని కోటి రాఘవయ్యనాయుడుగారు 14 వ తేదీని జయపురమునుండి తిరివార్త నంపియున్నాడు

ఆంధ్రవీరకంఠీరవ ప్రాఫెసర్ కోడి రామమూర్తినాయుడుగారు జయపురులో మహాస్వాగతము

13 వ తేదీ సాయంత్రమున ఆంధ్ర వీరకంఠీరవ ప్రాఫెసర్ కోడి రామమూర్తినాయుడుగారికి జయపురప్రజలు కోట కెదురుగనవచ్చి మూలమందిరమున మహాస్వాగత మొసగిరి. పల్లెలనుండియు పట్టణములనుండియు వేసవేలుజనులు ఆంధ్ర వీరకంఠీరవుని చూడవచ్చిరి. ఏకేన్సనుండి ఇమ్మిగ్రేషను ఆపు టకు విధానము నేర్పాటుగావించుటకు కూడ సభ ఉద్దేశించ బడినది. ప్రాఫెసర్ గారికి హరిహర మిత్రగారు ఓడ్రభాషలో స్వాగతప్రత్యును సమర్పించుచు వారిని గూర్చి గంభీరప న్యాస మొసగిరి. ప్రాఫెసరుగారు తమ యువన్యాసమున స్వాగతమునకు కృతజ్ఞతను సూచించుచు ఇమ్మిగ్రేషనువలన దేశమునకు సంభవించిన అనర్థములను వివరించుచు ఇంగ్లీషు హిందూస్తాని భాషలలోనుపన్యసించిరి. ఇంతలో 10 వేలమంది జనులతో మహారాజా కుమారికాసాహెబాగారి వివాహసందర్భమున ఏనుగులంపారి ఉత్సవము ఆదారినవచ్చుచుండుటచే జనుల కద్దానినితలకింప సావకాశమొసగుటకై ఇమ్మిగ్రేషనునాపువిషయమును గూర్చినవర్ష 14 వ తేదీ సాయంత్రము జరుగన శ్చై ర్పాటుచేసిరి. 14 తేదీ సాయంత్రము తిరిగి సభజరుగను. అని కోటి రాఘవయ్యనాయుడుగారు 14 వ తేదీని జయపురమునుండి తిరివార్త నంపిరి.

మెక్లారన్

అల్లాబాదు, మే 14:— అల్లాబాదుకు 9 మైళ్ల దూరములో నున్న బాలోరీ వైకుంఠేశ్వర మెక్లారన్ వచ్చెను. ప్రభుత్వము అప్పటినుండి బంబాయిజేరును. (అ. పే.)

భారతశాసనసభ కార్యక్రమము

సిమ్లా, మే 14:— ఉత్కృష్టపరిశ్రమగతులచట్టమును గురించు నందు ప్రకటింపబడిన భారతశాసనసభయందు ప్రవేశపెట్టుచు మొదటిపర్యాయము జరుగ నవసరముండెను. అందుచే 27 తేదీన గర్, చాగల్స్ ఇన్స్ గారు, అల్లిలను కర్పింపవలె నని యుప పాదించెదరు. అత్యంతాశక్త్యముగ నున్న 1918 సం॥పుండి యనుసోల్లర్ శాసనసభాసభ్యులను, తక్కువ స్థాంతులు అతి కింపబడిన కొన్ని ప్రతిములనగూడ అంగీకరించుట ను జరియొక టిల్లునుగూడ కొండు కేంద్రశాసనసభయందను ప్రవేశపెట్టుబడును. ముఖ్యపరిశ్రమ లగు నిత్యవిషయముల చర్చించుటకుగూడ అనకాశ మొసకబడును. టారిఫుబోర్డువారి మామ ననుసరించి గంధకముపై నిగుమతి పన్నును తొలగింపవలె నని ప్రభుత్వ సభ్యు లొక తీర్మానమును దెచ్చెదరు.

ప్రశ్నలు

ఉత్కృష్టపరిశ్రమగతులను గురించి గర్ దేశ ప్రసాద సర్వాధికారిగారు భారతశాసనసభలో కొన్నిప్రశ్నల నడ గుటకు నోటిను నొంగిరి.

(1) టారిఫుబోర్డువారు వేర్వేరు కీర్తి కలకేంద్ర, కన్నుల వనూలచేయుటకు నూచించిన వివిధరకములయి నువస్తువులు గతమాడవత్సరములలో పెంకెంత మొత్తము దిగుమతి చేసె బడిన? (2) పెంకెంతవడినవి విధరకముల ఇరుపవస్తువులలో భారతదేశమున నుపయోగించు మొత్తమునం దెంతభాగ మిదేశమున నుత్పత్తిచేయబడుచున్నది? ప్రస్తుత క్రొత్తపన్నులవలన నీమొత్తము ఎంతవరకు హెచ్చును? (3) వివిధరకముల ఇరుప వస్తువులలో నీదేశమున ప్రస్తుత మొంకెంతమొత్తము సగు నిలువ యున్నది. భారతదేశమున తయారు జేయబడి నిలువయుండ బడిన మొత్తమును దిగుమతిచేయబడిన మొత్తమునగూడ నింగు జేర్చవలెను. పెంకెదోపిన వివిధరకముల కనువుల ప్రస్తుతపు వెల లను క్రొత్తపన్నులవలన గలుగు మార్పులను దెలుపవలెను. అని ప్రశ్నల నడిగెదరు.

సంగ్రహపిచారణసాధుము

తరువాత సంస్కరణల వాచరణలో పెట్టుటయందలి లోపముల విచారించుటకు నిశాచింపబడిన డిప్యూమెంటుల కమిషనువారి కార్యక్రమమును గరించియు, వారికొసగిన విచారణీయంతములనుగురించియు ఈసందర్భమున నెవ్వడైనను అధికారతరహానగూడ నీపనియందు నియమించెదరాయని సర్వాధికారిగారు ప్రశ్నించెదరు. (అ.పే.)

ఉత్కృష్టపరిశ్రమ (రక్షణ) చట్టము ఒక సవరణ

సిమ్లా, మే 14:— నివృత్తిదీక్షమున ఉత్కృష్టపరిశ్రమ గతులచట్ట చునుకీర్తి కేంద్ర ప్రకటింపబడిన, తిరివార్త యందు మూడవ పేరానుండి తరువకునగు భాగమును తొలగించి అసాధారణ నిరీందివాద్యముల తీర్పులెనని తెల్పి యిచ్చి బహిష్కరించుట జరిగెను.

“ఒక కంపెనీగాని, క్లక్కిగాని 1924 ఏప్రిల్ 1 తేదీ తోగా, గతము నకు 30 నా ను అ బ రు వు న కు ఉత్కృష్ట గా ని పట్టా ల ను త యా రు జే సె న ని, అం దురయోగించబడిన కనువులు పూర్తి గాగాని, అధికభాగము గాని తి.యారు జేయబడినవేరయి, ట్రాన్సిజం, కిషుపే యాను కరకేశవు మొదలగువారుండియు తయారు జేయబడినయు ప్రభుత్వమువారిచే నందులకు నియమించబడిన ఒక అధికారిపై చేసినమొదల అట్టివారి ప్రభుత్వమువారు భగవంతుని నొంగెన . 1920 ఏప్రిల్ 1 తేదీలోగా తయారుజేయబడిన కిషుపేయలను, ట్రాన్సిజం యిచ్చి 1 కి రు 82 ల చొప్పునకు, 1926 ఏప్రిల్ 1 తేదీ లోగా తయారుజేయబడిన వాటి యిచ్చి 1 కి రు 26 చొప్పునకు, 1 27 సం॥ ఏప్రిల్ 1 తేదీ లోగా తయారు జేయబడినవాటి యిచ్చి 1 కి రు 20 చొప్పునకు ప్రభుత్వమువారు భగవంతుని నొంగెదరు. వాగను విశదమగు 1924 ఏప్రిల్ 1 తేదీన ప్రారంభించి 1924, 1925, 19 6 సం॥ రకువారు ప్రతివర్షమునకు 7 కి.యి.ను హెచ్చుకొండొక యిచ్చియెడల భగవంతుడు మొదలగు వు వెన్నింతవచ్చును. అట్టి వాగముల బంధువులను కనువులను మోసికొని వెళ్లుచు నీ వాగము దొరికె. అట్టివాగములగు వాల భాగము, లి టి గు యిచ్చి 1 కి రు 20 తయారుజేయబడిన కనువుల యుపయోగించి యు,

దశలెను. ఏయే వరకునుపై నిట్టి భగవంతుడు మొదలగు వనియు ప్రభుత్వమువారు గతమునందు ప్రకటించెదరు. ఈవిల్లును గతము నందు ప్రకటించెదరు కావనసభయందు ప్రవేశపెట్టుటగా జరిగి యింపబడును.” (అ. పే.)

మాతావరణస్థితి

1924 సం॥ మే నెల 15-వ తేదీ గురువారము

జిల్లా ముఖ్య నగరములు	మే 24 గంటలలో అత్యధికవర్షము	మే 24 గంటలలో అత్యల్పవర్షము	మే 24 గంటలలో వర్షము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదీనుండి వర్షము	ఏప్రిల్ 1-వ తేదీనుండి నామానాసాధారణము
గోపాలపురం	90.5	81.5	...	1.80	44.86
కోకాపురం
విశాఖపట్టణము	92.2	84.1	...	0.32	87.09
కాకినాడ	100.0	85.2	...	0	83.09
మచిలీపట్టణము	95.1	84.6	...	0	41.59
గుంటూరు
కర్నూలు	109.4	85.6	...	0.04	26.01
బళ్లారి	106.1	79.1	...	1.14	20.51
అనంతపురం
కడప	109.5	71.8	0.46	0.84	81.28
నెల్లూరు	108.0	84.4	...	0	87.98
మద్రాసు	95.2	83.2	...	0	50.74
కడపూరు	96.6	82.0	...	0	52.94
కల్లూరు
శేలము	105.8	77.4	...	2.42	89.80
కోయంబట్టూరు	100.8	78.0	0.08	3.80	22.29
తిరుచునాపల్లి	105.2	82.0	...	1.52	88.18
నాగపట్టణము	92.9	82.5	...	1.20	54.95
పుదుకోట
మధుర	102.1	79.2	...	2.84	88.58
పొంబట్	95.9	85.4	...	0.50	87.00
తిరునక్కేరి	1.96	28.34
తిరుక్కోడము	87.4	79.5	0.40	9.21	64.51
కొచ్చిక్	82.9	78.1	...	8.99	114.51
కాలికట్టు	94.3	74.3	2.20	14.18	117.16
ముంగళూరు	98.7	80.5	...	0.72	125.68
బెంగళూరు	99.2	70.8	0.01	1.51	25.87
హస్సాన్
మెర్కార	67.8	65.2	0.12	3.28	125.46
రైచూరు
పైదావాడ
కార్వార్
రత్నగిరి
బొంబాయి
హాలాపురం
కొడైకనాట్	72.2	55.1	8.88	6.9	62.18
ఉదకమండలము

సగ్గరలు:—మచిలీపట్టణములో అత్యధికము నిర్భలముగ నున్నది. తక్కినచోట్ల కొంచెము మేఘావృతమై యున్నది. రాత్రివేడిమి 8 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. మచిలీపట్టణములో పగటివేడిమి 4.2 డిగ్రీలు తక్కువ.

కడపలో:—కడపలో 0.46 అంగుళములవాన కురిసిను. ఆగ్రత ఎక్కువ. రాత్రివేడిమి 12.4 డిగ్రీలు తక్కువ. కల్లూరులో పగటివేడిమి 2 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ. కర్నూలులో రాత్రి పగటివేడిమి 3 1/2 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

కర్నాటకము:—ఆకాశము ఒక మోస్తరగ మేఘా వృతమైయున్నది. పగటివేడి 2 1/2 నుండి 3 1/2 డిగ్రీలు తక్కువ. రాత్రివేడిమి నెల్లూ.లో 2.7 డిగ్రీలు ఎక్కువ.

సానికచినకులు పడవచ్చును. ఎక్. ఆర్. హామూరు, నానానానా ప్రభుత్వము.

అఖిల భారత ఖద్దరు సంఘము వారి పర్యటనము

ఆంధ్ర దేశమునందలి పరిస్థితులు

కాకినాడ కౌగ్రామ అనంతరము 1924 సంవత్సరారంభమున ఆ. భా. ఖద్దరుసంఘమువారు అన్ని రాష్ట్రములలోను పర్యటనముగావించి, హిందూదేశమునందలి ఖద్దరు పరిస్థితులనుగూర్చి నివేదికము ప్రకటించిరి. అందు ఆంధ్రదేశమునకు సంబంధించినభాగములు ఈదిగువ ప్రకటించుచున్నాము.

(నిన్నటితరువాత)

మచిలీపట్నం

మచిలీపట్నము అనాదినుండి సన్నటి వస్త్రము గుడ్డలకు ప్రసిద్ధి కాంచియుండెను. ఇప్పటికి కూడ అచ్చటి రంగు అద్భుతపునుట ప్రఖ్యాతికానము. విదేశపునూలుతో చీరలునేయు వైపులముగల నేతగాండ్రు దాదాపు నూరుమంది ఇప్పుడుకూడ అచ్చట నున్నారు. కొన్ని సంవత్సరములనుండి చేతితో వడుక బడిననూలుతోనేయుట ప్రబలవగచున్నది.

ఆంధ్రజాతీయకళాశాల

ఖాది బోర్డువారు ప్రభుత్వమున ఆంధ్రజాతీయ కళాశాలను సందర్శించిరి. కీ. శే. హనుమంతరావుగారి అధిపత్యమున కృషివల్ల ఈ కళాశాల వృద్ధిగాంచెను. వాణిజ్యపర్యవేక్షకుల మండలిను నిర్మించబడినది. ఆంధ్రదేశమువారు ఈ కళాశాలను చూచుకొని గర్వపడవచ్చును. ఆదంబరము లేక శుభ్రమును చిన్న గుడిసెలే కళాశాలభవనములగు పరిగణింపబడుచున్నవి. శేషము సారస్వతము లేక వృత్తివిద్యకూడ విద్యార్థులకు నేరుపబడుచున్నది. కమ్యూరపని చేయుట, వడుకుట, నేయుట, రంగులర్చుట, మెకానికలు ఇంజనీయరింగు ఈ కళాశాలయందు నేర్పబడుచున్నవి. ఉన్నతకళలు నేర్పుటకై ఇటీవలనే ఏర్పాటులు చేయబడినవి. చక్కని కంబళ్లు ఈ కళాశాలవారు చేయుచున్నారు. కళాశాల ఆవరణములో నేతగాండ్రుకుటుంబములు కొన్ని యున్నవి. వీరు పనిచేయుచుండుటను బోర్డువారు చూచిరి. ౬౦ అంగుళములు వెడల్పుగల 17 పుంజుమలగడ్డను వీరు చేయుచుండిరి. 12-వ గున్నులపై పనిజరుగచుండెను. గజంబెల 15 అణాలు. ఒక పుడు కళాశాలలో నూరవ గున్నులు పనిచేయుచుండెను. ఇప్పుడు 40 వ గున్నులుమాత్రమే యున్నవి.

రంగులర్చుట అచ్చుపని నీటియందుమాడ కొత్త కళాపాఠము చున్నది. ఇతరరాష్ట్రములనుండికూడ అనేకులు ఇచ్చటికివచ్చి చదువుకొనుచున్నారు.

కళాశాలయందుకాక మచిలీపట్నమున మరిరెండుచోట్ల ఖాది ఉత్పత్తి చేయబడుచున్నది. ఖిలాఫతు ప్రచారకు డొకరు శ్రీయుత అహ్మద్ లారావుగారు ఖాదిఉత్పత్తిచేయుచుండిరి. గుజరాతుడిమాండు తగ్గుటచే ఈవసులన్నియు నిలిచిపోయెనని చెప్పుచున్నది.

ఆంధ్రఖద్దరుబ్యాంకి

ముఖ్యముగ డాక్టరు పట్టాభిశిక్షారామయ్యగారి కృషి వల్ల స్థాపింపబడిన ఆంధ్రఖద్దరు బ్యాంకింగుంచి కొంతప్రస్తావన గావించుట అవసరము. పట్టాభిగారినిర్మాణకర్త అయ్యితిమైనది. ఇట్టిబ్యాంకిని స్థాపింపవలయునను అభిప్రాయము వీరికే ప్రభుత్వమున కలిగెను. తన జన్మభూమిపత్రికయందీ యభిప్రాయమును వివరించిరి. ఖాదిఉత్పత్తి విక్రయము మున్నగు పనులకు ధనము సహాయము చేయుటకు ఖాది తదితరపనులను అభివృద్ధిపరచుటకు ఆంధ్రఖాదిబ్యాంకి అను పేరుట దిజిప్రద్యుతేడింగు లిమిటెడ్ కంపెనీ స్థాపింపబడెను. రాష్ట్రీయ కౌగ్రామ సంఘమువారి బ్యాంకికి 60 వేలరూపయలొచ్చి యున్నారు. ఖాదిప్రోచులను స్థాపించుటకయి బ్యాంకివారు జిల్లాకౌగ్రామసంఘములకు వెట్టుబడికి కావలసినంతమొత్తము ఆపస్యగ ఇచ్చి పనులుచేసికొనుచుందురు.

గుంటూరు

బోర్డువారు మచిలీపట్నమునుండి గుంటూరుకు వచ్చిరి. ఈజిల్లాలో ఖాది ఉత్పత్తియగుప్రదేశము లెన్నియో యున్నది. జిల్లాఖాదిబోర్డు నిర్వహణ మంతయు ఉత్సాహవంతులగు మద్ది వెంకటరామయ్య ఇతికాల నూర్యనారాయణగారి చేతుల నుండున్నది. తమ న్యాయవాదవృత్తిని వదులకొని ఒకసంవత్సరము కారాగృహవాసము ననుభవించిన శ్రీయుత సీతారామకృష్ణగారు రేపల్లె గ్రామమున నివాసమేర్పరచుకొని ఖాదిప్రచార సందర్శనమున ప్రశంసనియమునపని చేయుచున్నారు. గుంటూరు వాస్తవ్యులగు శ్రీయుత రాధాకృష్ణయ్యగారుకూడ ఖాదిప్రచారమునే చేయుచున్నారు. ఒంగోలులో శ్రీయుతులు నూర్యనారాయణ, గోపాలకృష్ణగారు ప్రశంసనియమున పనిచేయుచున్నారు. ఖాదిబోర్డువారు ఈ జిల్లా కాంచిన అభివృద్ధికి వీరే చాలవరకు కారకులని చెప్పవలసియున్నది.

రమునే చేయుచున్నారు. ఒంగోలులో శ్రీయుతులు నూర్యనారాయణ, గోపాలకృష్ణగారు ప్రశంసనియమున పనిచేయుచున్నారు. ఖాదివిషయములందు ఈ జిల్లా కాంచిన అభివృద్ధికి వీరే చాలవరకు కారకులని చెప్పవలసియున్నది.

సత్తెనపల్లి, నరసారావుపేట తాలూకాలయందలి నేతగాండ్రువద్దనుండి తమకు కావలసిన సరకును గుంటూరు జిల్లా ఖాదిబోర్డువారు కొనుచుందురు. ఈనేతగాండ్రు తమకు కావలసిన నూలును తమగ్రామముననే కొనుచుందురు. రాటముండు వారందరు ఎవరికి కావలసినప్రతి వారేకొని నిలువయుంచుకొనుచుండిరి. ఈపద్ధతివల్ల కౌగ్రామసంఘమువారు ప్రతి కొని వడుకువారికి సప్లైచేయు అవసరము లేకుండెను. రెంటుచింతల గ్రామమున 12 వ నెంబరు నూలు వీరే రూ 6.4-0 కు విక్రయింపబడుచున్నది. మేనెల మొదలు నవంబరువరకు గ్రామస్థులకు వడుకుటకు తగు అవకాశ ముండును. డిసంబరునుండి మేవరకు వడుకుపని జరుగదు. మేము జనవరిలో పర్యటన మొనర్చియుండుటచే వడుకులు అంత చురుకుగ జరుగుచుండలేదు.

ప్రతిలేకుండుట మరియొక ఇబ్బంది. ప్రతిదొరకనందున గుంటూరుజిల్లాలో పని అంతయు నిలిచిపోయియుండెను. నగరమునందున్న ఖాది అంగళ్లలో 40 వేల రూప్యముల ఖద్దరు సరకు నిలువయుండెను. గజరాతునుండి ఆర్డరులు వచ్చుట నిలిచి పోవుటచే ఖాది ఉత్పత్తికూడ తగ్గిపోయెనని చెప్పుచున్నది.

బాణకల జాతీయపాఠశాల యగు కారదావిద్యాలయము నందు బాణకలు నూలు వడుకుచున్నారు. తమ బాణస్తరు వృత్తిని విడనాడిన శ్రీలక్ష్మీనారాయణగారి సతీయగు శ్రీలక్ష్మీ బాయమ్మగారు ఈ పత్రికాపసమును నిర్వహించుచున్నారు. బాణకలు చక్కగ వడుకగలరు.

గుంటూరుజిల్లాలో కొన్నిగ్రామములు

బోర్డుసభ్యులలో కొంతమంది వేరువేరుగ చీలి గుంటూరుజిల్లాయందలి గ్రామములను చూచివచ్చిరి. శ్రీయుత జమనులూలు బజాజుగారు చేబోలు, మధురదాసు పురుషోత్తంగారు బ్రాహ్మణకొడూరు మగనూలుగాంధీ, బాంబుగార్లు నాచెడ్డ గ్రామములను చూచిరి.

బ్రాహ్మణకొడూరు

ఈ గ్రామమున 1800 మంది యున్నారు. నూటికి 60 మంది ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. కాని ఖాదీనూలు ఈ గ్రామమున అధికముగ ఉత్పత్తియగుటలేదు. ప్రక్కనున్న మట్లూరు గ్రామమునుండి ఈ గ్రామము వారికి కావలసిన ఖాదీ నూలు సప్లయ అగుచున్నది. ఈ గ్రామమున ఉత్సాహముగల ఖాదిప్రచారకు లుండుటచే గ్రామస్థులనెక్కువ ఖాదివిషయమై మిగుల పట్టుదల గలవారై యున్నారు. శ్రీ మద్ది వెంకటరామయ్యగారు ఖాదీపనికిని జాతీయపాఠశాలల నిర్వహణమునకును తమకాలమును వినియోగించు చున్నారు. మరియొకరు అస్సెత్తతానివారగుతై తనకాలమునంతయు వినియోగపరచి పని చేయుచున్నారు.

నందెళ్ల

నందెళ్ల గ్రామము గుంటూరుకు పదిమైళ్లదూరమునందున్నది. ౬౦౦౦ మంది ప్రజలున్నారు. 700 రాటములున్నవి. నాలుగింటి మాడువంతులునుండి అచ్చటనే తయారగు ఖద్దరు ధరించుచున్నారు. గ్రామమునందలి స్త్రీలు తమకుకావలసినంత ప్రతి కొంచెముగ కొని నిలువయుంచుకొని సంవత్సరములో 8 నెలలు వడుకుచుందురు. పదిమంది ఇరవై మందిస్త్రీలు ఒకటిగ చేరి ఏదో చెట్టునీడయందు కూర్చొని విరామసమయములందు వడుకుచుందురు. రాత్రియందు మాడ ఇల్లె వీరు వడుకుచుందురు. నిమిషమునకు 4 లేక 5 గజములను వడుకగలరు.

కడచిన సంవత్సరము ఒకవృద్ధ స్త్రీ 18 పానుల ప్రతి వడికినట్లుతేలివెను. ఈనూలుతో 8 చీరలు నేయించెను. రెండు ఆకెను, ఒకటి తనకుమార్తెకు. ఈచీరలను 18 నెలలు వాడవచ్చునని అవభవముపై ఆమెచెప్పెను. గజమునకు రెండణాలు కూలి

ఇచ్చి ఈ చీరలను ఆమె నేయించెను. ఖాదిబోర్డువారు పోవు సరికి ప్రతిలేనందున పని చక్కగ జరుగకుండెను.

తెనాలి-చీరాల

తెనాలిలో లోకలబోర్డువారు పురపాలకసంఘము వారు బోర్డువారికి స్వాగతప్రముల సమర్పించి ఖాదిప్రచారమునకు బోర్డుకుటుంబ అంగీకరించిరి. తెనాలిలో చక్కని జాతీయ పాఠశాల కలదు.

తెనాలినుండి పోర్డువారు శ్రీగోపాలకృష్ణయ్యగారి నివాస స్థానముగు చీరాలకు వెళ్లిరి.

ప్రభుత్వమువారు మునిసిపాలిటిని స్థాపించుటను ప్రతిఘటించి చీరాల పేరాల గ్రామములు ప్రసిద్ధిగాంచెను. ఈరెండు గ్రామములలో పదివేలమంది నేతగాండ్రున్నారు. కాని సింగపూరు మున్నగు ప్రదేశములకు పంపబడు విదేశపునూలుతో తయారుచేయబడు గుడ్డలే అధికముగ నేయబడుచున్నవి.

గురవా రెడ్డిపాలెం

ఖాదివిషయములందు ఈ గ్రామమునందున్న నిర్మాణము మిగుల శ్రేష్ఠమైనది. ఇట్టిచక్కని ఏర్పాటులను బోర్డువారు రెచ్చటను చూచియుండలేదు. గ్రామములో 800 గృహములున్నవి. 400 రాటములున్నవి. రెండ్రబ్రాహ్మణకుటుంబములు ఒకవైశ్యకుటుంబము గ్రామములో మిగిలిన వారందరు ఖిస్తే ధరించుచున్నారు. ప్రతి ఇంటివారు తమకు కావలసిననూలు తామే వడుకుకొనెదరు. గ్రామమున 40 మగ్గులున్నవి. గ్రామస్థులు నూలువడికి మగ్గులపై తమకు కావలసినగుడ్డ నేయించుకొనుచుండురు. విజయనగరం మెడికలుస్కూలునందు గాంధీబోపి ధరించినందులకు డిస్సిసు చేయబడిన శ్రీయుత అప్పయ్యకృష్ణగారు ఈ గ్రామమున నిరంతరము కృషిచేయుటచే ఆదర్శ ప్రాయముగ ఇట్టిపరిస్థితు లేర్పడినవి. వీరిఉత్సాహము కార్య నేవారతి నిరపమానము.

అప్పయ్యకృష్ణగారు బోర్డు సభ్యులను మొదలు ఏకులు చేయువారి యింటికి తీసికొని పోయిరి. పూర్వము వారు సంవత్సరమునకు ౬౦౦ పానులు మాత్రమే ఏకులు చేయుచుండిరి. అసహాయోద్యమము ప్రారంభమైన పిమ్మట 5000 పానుల ప్రతి ఏకులు చేయుచున్నారు. 6 పానుల ప్రతికి 8 అణాల కూలి గిట్టుచున్నది.

ఈ గ్రామమునందుగూడ ప్రతి దొరకనందున పని చక్కగ జరుగుటలేదు. ఒక్కొక్కరాటుమపై 45 అంగుళముల వెడల్పు, 27 గజముల పొడవు గడ్డకు సరిపోవు నూలు ఒకనెలలో తయారగును. ఈ గ్రామమువారే 60 వేల మొదలు 8 వేల గజములగుడ్డను తయారుచేయగలరు. నిమిషమునకు 5 మొదలు 7 గజముల నూలు వడుకగలరు. కొందరు నెలకు 9 పానులప్రతివడుకగలరు. ఒకస్త్రీ 12 పానులనూలు వడికెను. 4 నెలలలో 50 పాను నూలును మరియొకవృద్ధస్త్రీ వడికెను. 8 పానుల నూలు వడికిన రూ 1-2-0 కూలి గిట్టును.

గురవారెడ్డిపాలెమున 40 మగ్గులున్నవి. అస్సెత్తకులు ఈమగ్గులపై పనిచేయుచుందురు. ఖాదిఉద్యమమువల్ల అస్సెత్తకులకు కారనకరముగ జీవనోపాధి ఏర్పడినది. సంవత్సరముపాడుగు వారికి పనియుండును. దినమునకు 4 లేక 5 గజములగుడ్డ నేయించుచుందురు. 8, 9 గజములు నేయగలయువకులకు బోర్డువారు బహుమతు లొసగిరి. ఒక్కొక్కనేతగాడు 20 రూప్యములు సంపాదించుకొనుచున్నాడు.

ప్రతిస్త్రీ దినమునకు 8 గంటలు పనిచేసిన 8 వడుగుల నూలు వడుకవచ్చును. ఈవిధమున నెలకు 90720 గజముల నూలు ఒకస్త్రీ వడుకగలరు. దినమునకు 4 లేక 6 గంటలు పని చేసినను దినమునకు ఒకణా సంపాదించుకొనవచ్చును. వీరకుటుంబములకు ఒక్కొక్కరికి సంవత్సరమున 20 లేక 22 రూప్యములు ఆదనపు ఆదాయము ఏర్పడుట ఎంతయో లాభకరము కాదు. చిన్నగ్రామములందుస్త్రీలు 6 గంటలకాలము వడుకుటకై వనియోగించుటకు అనకాశముండును. సంవత్సరమున 8 నెలలు ఇట్లు చేయవచ్చును. ఈలేక్కలచూచిన ఖద్దరువల్ల ఆర్థికముగు లాభ ముండ దను వాదము నిరాధారమైనదని స్పష్టముగచున్నది.

నెల్లూరు

వడుకుటయందు నెల్లూరుజిల్లా ఇతరజిల్లాలకు తీవ్రపాదు గ్రామములందు సాధారణముగ 20 మొదలు 30 నెంబర్లు వరకు నూలు వడుకగలిగినవారున్నారు. నవంబరు మొదలు మార్చి వరకు రాటములపై పని చక్కగ జరుగుచుండును. ఈనూలును నందే ఖాదీనేయువారు గ్రామములందు తిరిగి నూలు కొనుచుందురు. వీరవాళ్లకుటచే వడుకువారు స్వంతముగ ప్రతికొని నిలువ

యంతాను జూరని స్థితియందున్నారు. ఇదేవిధమున నేతగాం
ద్రుకూడ నూలుకొని నేయజాలకున్నారు. గురువారమునాడే
సందర్శన రెండు సార్లు తయారుచేయుచున్నారో నిర్మాణము
ఇక్కడనున్న ఇచ్చటకూడ అంతసరకు తయారుకాగలదు. కని
గిరి కందుకూరు తాలూకాలయందు కొంచెముగ ప్రతి పండు
చున్నది. కాని సరకు అంత్రేళ్ల మైనదికాదు. పడుగునూలు 3
రూప్యములచొప్పున విక్రయింపబడుచున్నది. 9 గజముల
గుడ్డకు (వెడల్పు 45 అంగుళములు) నేతకాండ్లు 1.8-0 కూలి
పుచ్చుకొనుచున్నారు. వెడల్పు 50 లేక 54 అంగుళము లున్న
రు 1.14-0 లేక 2 రూప్యములకూలి పుచ్చుకొనెదరు. 45
అంగుళముల వెడల్పుగడ్డ గజం కు 0-11-0, 50 అంగుళముల
వెడల్పుగలగడ్డగజం 0-14-0, 54 అంగుళముల వెడల్పుగల గడ్డ 0-15-0
ఆ కొల కు విక్రయింపబడుచున్నది. ఈ
జిల్లాలో 5 మంది ఖాదీని ఉత్పత్తిచేయుచున్నారు. ఒక్కొక్క
రినద్ద 10 మొదలు 30 వర్గములవరకు నున్నవి. ఒక్కొక్కరు
500 మొదలు 600 రూప్యముల సరకుఉత్పత్తిచేయుచున్నారు.
సగము చుట్టుప్రక్కల ఖర్బు అనును. మిగిలినసగము ఇతర
జిల్లాలకుగాని గజరాతుకుగాని బంపబడుచున్నది.

బుచ్చిరెడ్డిపాలెములో కాంగ్రెసుకార్యదర్శియగు శ్రీ
యంత సుబ్బరామరెడ్డిగారు నెలకు 200 రూప్యముల విలువగల
ఖర్బుగడ్డలను తయారుచేసి అచ్చటనే అమ్మివేయుచున్నారు.
గండవములో శేషరెడ్డిగారు ఇదేవిధమున 400 రూప్యముల
ఖాదీసరకును తయారుచేసి అచ్చట అమ్ముచున్నారు. బిట్లగుం
ట సమీపమున మురగమూరు గ్రామమున శ్రీ సుబ్బరామరెడ్డి
గారు బాలకులకు నేతనేర్పుచున్నారు. ఆ గ్రామమునందుకూడ
ఖర్బు తయారగుచున్నది.

పల్లి పాడు ఆశ్రమము

పినాకినీ నదీతీరమున స్థాపింపబడిన సత్సాగ్రహ ఆశ్రమ
మున మొదటినుండి ఖాదీపని చక్కగ జరుగుచున్నది. ఆశ్రమ
నిర్వాహకులగు శ్రీ హనుమంతరావుగారు పరమశాంతస్వభా
వులు, ఉత్తమోత్తములు; చుట్టుప్రక్క గ్రామములందు మహా
త్వస్థి సందేశమును వ్యాపింపజేయుటకై యత్నించుచున్నారు.
ఆశ్రమమున 12 వర్గము లున్నవి. గ్రామములందు వడుకబడు
నూలు ఈవర్గములపై నేయబడును. ఆశ్రమమువారు ప్రతి కొని
విత్తులుతీయించి వడుకువారికి ఈకొనివిధమున ఛార్జి ఇచ్చెదరు.
1 పడుగు 10 పలములు రు 0.5-0

9	0.5-3
8	0.5-6
7	0-6-0
6	0-6-6
5	0-7-0

సన్న నూలుకు ఎక్కువ ఛార్జి ఇయ్యబడుచున్నది.

చౌటపాలెము

ఈ గ్రామము నెల్లూరుకు 6 మైళ్లదూరమునందున్నది.
పంచములతో సహా ఈ గ్రామమున 1500 మంది యున్నారు.
250 రాటములున్నవి. పది ఇరువదిమందికలిసి వడుకుచుందురు.
ఈ గ్రామమునందు చుపయోగింపబడుచున్న రాటములు ఇతర
చోట్లకున్న కొంచెము చిన్నవిగ నుండెను. నిలిచుమునకు 4 1/2
మొదలు 6 గజములచాలు వడుకబడును. ఒకవీసే ప్రతి వడికిన
రెండుపడుగులకు సరిపోవునూలు వచ్చును. వీరు 20 నెంబరు
నూలు సులభముగ వడుకగలరు కాని మంచిప్రతి దొరకుటలేదు.
స్త్రీలు అనేకులు తాము వడికిననూలుతో తయారైన గడ్డలనే
ధరించుచున్నారు.

చిత్తూరు దత్తమండలములు

అరవజిల్లాలయందు పర్యటన మొనర్చినవీమ్మట మరే
ఆంధ్రదేశమునందలి కొన్ని చోట్లయందు బోద్ధవారు పర్యటన
ము సలిపిరి.

తిరుపతి, తాడిపత్రి, చీమలవాగుపల్లి 1924 సంవత్సరము
జనవరి 24 మొదలు 26 వ తేదీలలోగ సందర్శింపబడెను. ఆంధ్ర
ఖాదీబోద్ధ అధ్యక్షులగు శ్రీయంత కె. నాగేశ్వరరావుగారు
బోద్ధవారితో కలిసి ఈ ప్రదేశములందు పర్యటనమొనర్చిరి.

తిరుపతి

తిరుపతిలో మునిసిపాలిటీవారు శ్రీజమనూలుబజాజు,
శంకరలాలు బాంకరుగార్లకు స్వాగతప్రత్యము లొసగిరి. ఇటీ
వలనే వీరులకు యాత్రకులకు మునిసిపాలిటీవా రొక ఖర్బుస్థా
యను స్థాపించియుండిరి. కాంగ్రెసుసంఘమువారు మరీయొక
ఖాదీబోద్ధను స్థాపించియున్నారు. తిరుపూరు తాడిపత్రి నె
ల్లూరు రాజమహేంద్రవరమునందలి సరకు తెప్పించుచుందురు.

తీరములేక పనిచేయు ప్రచారకులు ఈస్టోరులను నిర్వహించు
చుండుటచే ఖాదీచల తక్కువగ నేయున్నది. 4 మాసములలో
8000 రూప్యములు ఖర్బు విక్రయమయ్యెను.

కాంగ్రెసుకార్యదర్శి యగు శ్రీ కె. రాజగోపాలాచారి
గారు తమ న్యాయవాదవృత్తిని వదులుకొని ఉత్సాహముతో
పనిచేయుచున్నారు. ఆ ప్రదేశములందు రాటములసంఖ్య అధిక
మగుటకు వీరే కారకులు. తిరుపతిలో అనేకులు న్యాయవాదు
లు తాము నూలువడుకుకొని గడ్డలు నేయించుకొని ధరించుకొను
చున్నారు. మునిసిపాలిటీవారు తమపాతకాలయందు విద్యార్థు
లకు వడుకుట నేర్పుచున్నారు.

ప్రక్కనున్న అస్పృశ్యులకు నేతగాండ్లుకొందరు ఖాదీ
బట్టలను నేయుచుందురు. ఖాదీబోద్ధవారు నగరమున సందర్శిం
చినవిమ్మట ఖాదీకొందు అధిక మైనదని తెలియుచున్నది.

తాడిపత్రి

దత్తమండలములందలి ఖాదీఉత్పత్తిస్థానములలో తాడి
పత్రి ముఖ్యమైనది. ఈనగరము ప్రతివెరుగే ప్రదేశమునం
దున్నది. శ్రీయంతలు వీరభద్రయ్యగారు హనుమంతరావుగారు
అధికముగ ఖాదీని తయారుచేయుచుండెదవారు. కాని ఇప్పుడు
ఈపనులన్నియు తాత్కాలికముగ ఆవుదలచేయబడినవి. వీర
భద్రయ్యగారివద్ద రూ 9500 సరకున్నది. హనుమంతరావు
గారివద్ద 16 వేల రూప్యముల సరకు ఉన్నది. బొంబాయికి
గుజరాతుకు వేలకొలది గజములగడ్డ పోవునప్పుడు ఖాదీఉత్పత్తి
అధికముగ నుండెను. ఇప్పుడు ఆడిమాండు లేనందున ఉత్పత్తి
కూడ తగ్గినది.

గడవాస్తవ్యులగు దత్తప్ప క సగిగారి పక్షమున వీర
భద్రయ్యగారు ప్రభువున పని ప్రారంభించియుండిరి.

17 వేల రూప్యముల మూలధన ముంచుకొనిరి. సగము
అప్పుతెచ్చిరి. కడచినసంవత్సరము 10 వేల రూప్యముల ఖర్బు
విక్రయింపబడెను. మొదటిసంవత్సరము అప్పులవారికి అరవణ్ణి
ఇవ్వగా 2400 రూప్యములు మిగిలెను. 170 వర్గములు 1600
రాటములు వీరికింద పనిచేయుచున్నవి. 1/2 పాసు నూలుకు 2
అణాలు కూలియిచ్చుచున్నారు. 10 అంగుళముల వెడల్పుగల
గుడ్డకు గజమునకు రెండణాలు నేతకూలి ఇచ్చుచున్నారు.

చేతితో వడుకుటకు నేయుటకు తాడిపత్రిలో మరీయొక
కంపెని కలదు. ఈకంపెనికి జమ్మలమడుగులో ఒక బ్రాంచి
యున్నది. 4000 రాటములు ఈ కంపెనికిగాను పనిచేయు
చుండును.

తాడిపత్రిలో నూరువర్గములు జమ్మలమడుగులో 100
వర్గములు కంపెనిపక్షమున పనిచేయుచున్నవి. నెలకు సాధా
రణముగ 6600 గజములగడ్డ తయారయ్యెను. కడచినసంవత్సరము
74 వేల గజములగడ్డ తయారయ్యెను. 47 వేల రూప్యముల
సరకు విక్రయమయ్యెను. 50 అంగుళముల వెడల్పుగల గడ్డ గజ
ము 18 అణాలు విక్రయింపబడుచున్నది. కంపెనిపనివారందరు
ఖాదీఉడుపులే ధరించుచున్నారు.

తాడిపత్రి చుట్టుప్రక్కలయందుకూడ ఖాదీఉత్పత్తి బా
గుగనున్నది. వేలకొలదిరూప్యముల ఖాదీ ఉత్పత్తియగుచున్నది.
గుత్తి తాడిపత్రి తాలూకాలలోని గ్రామములందు మాత్రమే
50 వేల రాటము లున్నవి. ఈ గ్రామములందు పనివారికి ఇవ్వ
బడు కూలి స్వల్పము. కావున నూలువడుకువారు అధికముగ
నున్నారు. అంతేకాక ఔషము పడేపడే సంభవించుచుండు
టచే చక్కని నిర్వాణమున్న యీ ప్రదేశమునందు అధికముగ
ఖర్బు ఉత్పత్తిచేయుటకు చక్కని అవకాశము లున్నవి.

చీమలవాగుపల్లి

ఈ గ్రామము తాడిపత్రికి 12 మైళ్లదూరమునందున్నది.
ఔషముచే పలమారు పీడింపబడుచుండెను. 180 గృహము
లున్నవి. 8000 మంది జను లున్నారు. 150 రాటము లున్నవి.

బహిష్కారదోష్యమును ననుసరించి కళాకాలను వదలిన
శ్రీయంత నారాయణరెడ్డిగారు ఈ గ్రామమున ఉత్సాహము
తో పనిచేయుచున్నారు. 15 సంవత్సరములకు పూర్వము ఈ
గ్రామమున 20 రాటములు పనిచేయుచుండెను. నారాయణ
రెడ్డిగారి కృషివల్ల గ్రామము పూర్వపుస్థితికి వచ్చుచున్నది.
అప్పుడు ప్రజ లందరు వడుకుచుండెదవారు. ఇప్పుడు వీరువారు
మాత్రమే కూలికి వడుకుచున్నారు.

నారాయణరెడ్డిగారు 8 00 రూప్యముల మూలధనము
తో ఈపని ప్రారంభించిరి. 800 రాటములు 40 వర్గములు
వారివనివి. 15 వ నెంబరునూలు తయారగును. ప్రతివెలకాక
పాసు 7 అణాలుఅగును. 50 అంగుళముల వెడల్పుగల గడ్డకు
గజమునకు 2 అణాలు నేతకూలియిచ్చుచున్నారు. ఖర్బుగడ్డ

గజమునకు 12 అణాలు గిట్టును. సంవత్సరమునకు 8000 రూప్య
ముల సరకు తయారు చేయుచున్నారు.

అనంతపురం కర్నూలుజిల్లాలలో ఔషమున్నప్పుడు
ఖాదీబోద్ధవారు ఈ ప్రాంతములందు పర్యటన మొనర్చిరి.

ప్రజలదుర్భల వివరించుటకు వీలులేకుండెను. ఆకలితో
పలువురు వలవల మాడుచుండిరి. కొందరు తమ ఇండ్లను వదులు
కొని పారిపోయిరి. కొంతమంది ఇండ్లువదిలి కొన్ని మైళ్లుదూర
దినమునకు 8 గంటలు రాళ్లు పట్టి రెండణాలు కూలి సంపా
దించుకొనుచుండిరి. ఉట్టిపరిస్థితులలో రాటముపై నూలువడు
కుట ఇతరవృత్తులన్న ఎంత శ్రేష్ఠమైనదో వేరగచెప్పట ఆనవ
సరము. ఉట్టి ప్రదేశములందు ఉత్పత్తియగు సరకులను కొనువా
రుండిన ఔషబాగాచే పీడింపబడు గ్రామములం దంతయు వడు
కుట సామాన్యమగుట నిస్సంశయము. (ఖాదీబోద్ధవారు నాగ
లాపురమునకు పోవాలకపోయిరి.)

బెంగాలు ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహక సభ

కలకత్తా, మే 18:— గౌ సర్ అబ్దుల్ రహీంగారు
బెంగాలు ప్రభుత్వకార్య నిర్వాహకసభయనకు సహాయాధ్యక్షు
డుగ నియమింపబడిరి. (అ. పే.)

ముఖ్యరి గారు

అఖిలభారత రైల్వేమెయిలు సర్వీసు సంఘాధ్యక్షుడగు
తరపడ ముఖర్జీ బి. ఎ. గారు 12 తేదీ యువయము, నేలము
నకు వచ్చి మెట్టుపాలెము మెయిలులో బెంగాలూరునకు జరిగి.
నేలము తపాలా యుద్ధ్యోగము రైల్వే ప్లాటులనువద్ద ముఖర్జీ
గారిని కలుసుకొని స్వాగతప్రత్యముల నర్పించిరి. (అ. పే.)

ఉక్కు పన్ను

తమిళకర్నాట తేదని బర్మావారు చెప్పట
రంగూను, మే 12:— బర్మావారిజ్య సంఘమువారు,
దిగువతి చేయబడు ఉత్సాగరహలపై శిఫారసు చేయబడినట్లు
గా కేయ శస్త్రులనుండి బర్మాదేశమును తొలగించుట దని
బర్మాప్రభుత్వము వారిని యిండియా ప్రభుత్వమువారికి తిరి
చేసిరి. (అ. పే.)

బర్మాలోని ఒక గ్రామములు బందిపోటు
నెదిరించుట

చమురుగునుల కనివాండ్రు ప్రవాసము పంపుట

అందొకని తిరిగి రానిప్పుట
రంగూను మే 12:— గతసంవత్సరము రేంగియాంగు
చమురుగునులలో కార్మికుల సమ్యక్రీతిగా, చమరుగునులవాడెను
చమరుగునులపట్టుమకిడ అందు ముగ్గురిని ప్రవాసము పంపెను
సాక్షికశాసనసభలో ఈవిషయము రెండుసార్లు చర్చింపబ
డెను. మండిలే మీదనన ప్రవాసములలో ఒకడు నెల్లూరున్న
అట్టికేషనుపై వాని ప్రవాసమును రద్దుచేయును వానికి తిరిగి
వచ్చుటకు ఇంక జైయిచ్చుచు ఉత్తరువుచేసెను. (అ. పే.)

క్వీన్స్ పోర్టులో మోటారు బ్రద్దలగుట

డ్రైవరుకు 4 నాలుగు కఠినశిక్ష
బొంబాయి మే 18:— క్వీన్స్ పోర్టుమీద మార్చి 29
వ తేదీన మోటారుకొట్టుకొని బ్రద్దయ్యెను. అప్పుడు ఆరవజ
నుమంది యూరపిషానులకు భారతి ముగ్గురు దెబ్బతిగిలెను.
అందులకు డిద్దాయి యానాబాఖాన్ ఆకడ్రోయి చూడబం
డా బండిపడినందుకై నిందనాగోపింపబడి ప్రధానరాజధాని
మేజిస్ట్రేటుచే లై సెన్సు రద్దుచేయబడుటగాక 4 నెలలు 18
శిక్ష విధింపబడెను. ఇటువంటిదొడ్డు బొంబాయిగరమునకు
అపరాధము తెచ్చిరియు ఉట్టి పరిస్థితి వారము మేజిస్ట్రేటు
చెప్పెను. (అ. పే.)

భట్టాల్చే రక్షింపబడుట

మిసరీ, మే 18:— 10-వ తేదీన 8 గురు భిట్టానీ
4 బిట్టానీల నేడోలా చక్కలార్ ముఖ్య మహామారులచే
నట్టుకొనబడిరి. జుడోలానాడి కొట్టుకొనబడెను తిరుగుచున్న
భట్టాల్చే వీరు రక్షింపబడిరి. (అ. పే.)

శ్రీ జయపుర మహారాజాపీఠాధికారి సాహెబ్ గారి వివాహ మహోత్సవము

అతివైభవముతో జరిగినది. జయపుర మహారాజాపీఠాధికారి శ్రీ శ్రీ శ్రీ రామకృష్ణ శాస్త్రిగారు... వివాహ మహోత్సవము

“మనవి ఎంతకాలము జీవించును”

కొండవైద్యులు మనవి 120 ఏళ్లు బతుక గలదని చెప్పుచున్నారు. అందు ఆనుకట్టిలో శాకవైద్యుడు శ్రీనాథునిగా రిట్లు వాయించుచున్నాడు.

మూడవకమ్మవిద్యార్థి మహాజనసభ

ఆయా, మూడవకమ్మ విద్యార్థి మహాజనసభ కృష్ణా జిల్లా ఆంగ్లాండ్ ప్రాంతములో యానెల 18 వ తారీఖున ముంబైలో శ్రీ చలసాని శర్మ శారాజులపాటిగారి కన్యకా శ్రీ దత్త జగదను కమ్మగారికి తెల్లరు దండచేయ ప్రార్థించుచున్నాడు.

గవర్నరు అభినందించుట

రంగూను, మే 12:— శనివారం ఉదయం 11 తేదీన శాసనసభాకమిషన్ గారు 28 మంది బండిపోయింల నెంబింది పోల్డరా ఒక ముగ్గురు చనిపోయిను. ముగ్గురి గా యములు పగిలెను. దీనివై ప్రాంతస్థులను హెచ్చరించు అభివం దించుచు గలర్నరు సచివశాసన పంపెను. వివరమున ప్రాంత స్థుని కలెక్షరుకు పాపధూరించుకేయను గూడ గవర్నరు పంపెను. (ఆ. ప్రె.)

చెన్నపురి బజారుధరలు

మేనెల 15 వ తేదీ గురువారము

Table with market prices for various goods like rice, oil, and other commodities. Columns include item names and prices in different units.

సక్సన్ దంతచూరము

ఈ చూరము శరీరముననువులలో తయారు చేయబడినది. శక్తి సంబంధమైన వ్యాధు లన్నిటిని పోగొట్టును. దీని 1.5 2 అణాలు. డబ్బా 1.5 రూ 1.4-0.

నాణ్యమైనబనీనులు

ఈ దినవ నువహించిన విల్లులో తయారగుచున్న బనీ నులు, హిందూదేశపువిల్లు నూలులోనున్నా, ఖద్దరునూలులో నున్నా, హిందువుల పరిశ్రమచేయబడ్డ, సకల మైనపట్టువున్న, ప్రత్తి, వస్త్రాధారములోనూ తయారుచేయబడి, బహుధరస మైనపులకు. భాగ్యవంతులకు, బీదసాదలకు, పిలుగా యుండే లాగుననూ, విదేశపు ధరలకంటె వీలైనంత చాకగా యేర్పాలు చేసి విక్రయించుచున్నాము.

వేలము

ఈదిగవ రమారమిగా తెలుపబడిన తునకలు, ప్లాంటులు, తరసామానులు బెంగాలు - వాగభూరు రైల్వే మినుగా ను ఖర్చు పురమునందు రైల్వే ఆక్షన్ ధర్మ మెసర్సు బిలిమారియా బ్రదర్సు వారి మూలముగా 28-5-24 తేదీ వుదయం 8 గంటలకు 30, ఆంధ్రకారముగానే మరు దినములందున వేలముచేసి విక్రయించబడును.

తునకలు వివరము

ప్రాను పలకలపై గుండు ఉక్కుతునకలు 70 టన్నులు ఎఫ్. ఏఫ్. ఇనుపతునకలు, డి. హెచ్. ఇనుపతునకలు ఇతరరక ముల తునకలు 175 టన్నులు క్రైలులు 8 1/2 టన్నులు, నానావిధ డబ్బాయి. వి. ఏ. ఎం. డి 400 టన్నులు, విల్లు ఉక్కుతునక లు 100 టన్నులు, ఉపయోగము లేక త్రోసివేయబడిన కైరుక ఉక్కుతునకలు 100 టన్నులు, సి.వి. గానరీటార్లు 20 టన్నులు, యిత్తడి బోరింగులు 85 టన్నులు ఇత్తడి తునకలు 11 టన్నులు, ఉపయోగించుటకు వీలైన కీరసనాయిల్ డబ్బాయి 8000, అనేరల ముల రోల్లు ఉక్కుదాబాకములు 6.8 అనుగులు పొడవుగలవి (ప్రాత ఎస్. జి. బాధుమాలములు) తునకలు 180 టన్నులు, సీసపుతునకలు 9 1/2 టన్నులు, యిత్తడి బాయిల్ ట్యూబుల తునకలు 80 టన్నులు, కంపబోరింగుపాడి 2 టన్నులు మొదలగునవి.

ప్లాంటు ఇతరసామానులు

10 టన్నుల కపాసిటి పెన్సన్స్ డిఫరెన్షియల్ ఫుల్లిగా కులు నెం 11, బ్రూసెన్ ఎక్స్కావేటరులు పూర్తిగా నుండునవి ప్రస్తుతము పనిచేయుటకు వీలైనది నెం 8 వెల్పు పేటెంటు స్ప్రియింగు మెషిన్ నెం 1 చిన్న ఎలెక్ట్రిక్ లైటింగు సెట్ తని బంగళాలకు తగినది. 225, 230 వోల్టులు గలది. డి. సి. మంటు వాండు 1. 25 కె. డబ్బాయిడైన హా 1850 ఆర్.సి.ఎం.చౌత్తన పనిచేయునది. 2 1/2 డి.హెచ్. పి చే పనిచేయునది. కెట్టర్ జానియర్ కీరసనాయిల్ ఎంజిను వోల్టు మిటరు స్పిచ్ బోర్డు, వాక్సు ఎక్స్క్లెమెంటు గలది 60 కె విస్తారండ్రివన్ జనరేటింగు సెట్టు, బెల్లెసు అందు మార్కెట్ 2 డి. సి ఎంజిను డైనమోలు ఒకటి వెనుక ఒకటిగలది 80 కె. డబ్బాయి 220 వోల్టులు ప్రకారము గలది, ఒక చదరపు అంగులమునకు 150 పానుల ఆవిరి ప్రెస్సురు గలది స్పిచ్ బోర్డుతో సహగలది కొంతకాలమునకు మునుపే పూర్తిగా తనిఖీ చేయబడినది. అన్ని కొలతలకు వైన 8-0" ఎత్తు 17-8" పొడవు, 5.2 వెడల్పుగలది.

వి. ఎన్. రైల్వే, ఏజంటు గారి ఉత్తరు వైన

Advertisement for Messrs T. H. Khanna, 22, Linga Chetty Street, Madras. Includes text about land and business opportunities.

అమృతాంజనము

ఆరాధనవిధి 0 4 0 అమృతాంజన సమయము (శరీరము విడిచిన తరువాత అమృతాంజనము) 0 8 0
 శబ్దకాముది (నిఘంటువు జేబులోనిముద్రనది) ... 1 4 0
 తత్వమునందొక ... వెల 1-0-0 | సటికా అన్యశబ్దచిత్రము 0-12-0
 బొమ్మ ఖర్చులు ప్రత్యేకము అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.

అంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, 7, తంబు చెట్టివీధి, మద్రాసు.

వెంట్రుకలే అందము?

రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

"Everybody's favourite
Toilets, Kamini Oil,
& Otto Dillabhar, Sold
everywhere,"

వెంట్రుకలు మృత్యుతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు.
 ఊడివచ్చుట మొదలు పెట్టినయెడల వెంట్రుకలుపాడైపోవును.
 అంతవరకు రానియవద్దు

నేడే
కమినీయానూనెను
వాడుట మొదలు పెట్టుడు

(ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది.)

వెంట్రుకల కట్టి రోగముగ్గుడు, శిరో మాంసకృమిగ్గుడు, యిది నివృత్తము
 వెంట్రుకలు పిట్టలుగాని, గుండెగాని ముండుడు
 మీ వెంట్రుకల నుండు యెప్పుడో మెల్లదనమును గల్గి వట్టువలె నుండి మెల్ల
 యును నుండును.

ఈ రోగములే దీనిని పరిమితి చేయును

వెంట్రుకలు మృత్యుతో ఊడిరాకమునుపే త్వరపడుడు

కామినీయానూనెను నిన్ను శరీరశుభ్రమునకు చేయును.

ఇది బుడ్డి 1-కి పిక్ మాపాయి వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.

అన్ని బోటల్లూ ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము విక్రయించబడుచున్నవి.

మీకు నువాసన ద్రవ్యము, లేక అత్తరు కావలసినపుడు

"ఓటో దిల్ బహారు"కు వ్రాయును.

ఇది రిజిస్టరు చేయబడినది. అతిథియుతమైన గుణముగలది.

1/2 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 2-0-0 } కొన్ని చుక్కలు చేతిదుమారమును చల్లిన మిక్కిలి
 (కామి బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-12-0 } మనోహరమైన వాసన చుట్టు ప్రక్కల వ్యాపించును
 1/4 బొమ్మ బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-8-0 }

ఇది ముందు అమ్మవారందరినీ, పిల్లల అమ్మవారినినీ కాదా పొరుగును. లేవన్న.

బొమ్మ యేవంటలు:- ఆంగ్లోయిండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

155 మ్యామిక్సు, బొంబాయి.

వాడితిరా? వాడుకుండిన తెప్పించి వాడి తక్షణమే సంతోషింపుడు!!

ఈ అమృతమైన అంజనమును కన్నాదిమూలము మొదటి రకం నూరి, తుంకములను, కచ్చురూప
 రము, అమృతమైన విషములతో చేర్చి తయారుచేయబడినది. వాడితే మునుపటి కన్నులు మెరుగుపడుతేను, పిన్ని
 పెద్దలు, ముసలివారు, పొడితలు మొదలగు వారందరూ అడపాదేదముతో అన్ని వ్యాధులకు వాడుకొనగలిగిరి.
 250-800 మాత్రముల బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 0-4-0 బుడ్డు 6-కి 1-4-0 బొమ్మఖర్చు చేరు.

ఈ దిగుత తెలుపబడిన విషయముల తప్పక మంచి గుణ మివ్వును.

తాపా పనోదిని:- సాధారణమైన జ్వరములు, చలిజ్వరములు, మలేరియా మున్నగువాటికి మంచి

గుణమివ్వును. (64 బొట్టుములు గల) బొట్టు 1-కి రూ. 1-0-0.

శివకాంతి తైలము:- బిడ్డలు పెద్దలు కాఫీలో చక్కెరలో అతిమలభముగా వారి వారి కంటెన్ను

ననుకరించి కొన్ని బొట్టు తీసుకొనిన నుఖముగా విశేషమగును. కష్టము లేదు. సంకటము, అనివార్యము వుం

డను, బుడ్డి 1-కి ధర 0-8-0.

సర్వాంగ బలకారి:- (కాఫీ, టీ, క్రీమ్ లో మున్నగు పానీయముల వేసేరొక్కమును చెయిమిడు గాని అనేక

వ్యాధులకు కారణమగును. అట్లు లేక దేహమునందును వ్యాధులకు పోగొట్టి ములభకమునా, లేక ఇతర వ్యాధులను రానియి

అటంకకరమును. అనేక వేల ద్రవ్యముల ఖర్చుచున్నది.) ద్రవ్య 1-కి ధర 0-7-0.

మహా సౌభాగ్య శ్రోంతి:- (వారింతల పొడిటికి కుంభసాదనము కంటికి. కనిపెట్టును, తరువాత వారికి సరియైన

కౌశలములు యివ్వవలెనని వారికి కలుగు వ్యాధులన్నిటిని యిది కచ్చుక కుదుర్చును. 20 తులము బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 1-0-0

(8) సాక్ష్యపు వెంకటాచల వండితులు, శ్రీ శీరామరామవైద్యశాల, మైసూరు.

25 సంవత్సరములనుండి సాటిలేని దివ్యవృక్షముని పేరుగాంచినది.
 గుణములేనివో వైకము వాపసీయబడును

తా వి ఫో ర

ఇతర చిత్తులన్నియు నిష్ఫలము లైనచోట్ల మాత్రమే
 ఫోరము కొరకువాడికి అన్ని స్థితులలోను మంచి గుణమివ్వునది.
 ఇందులో రసము చేయబడినది. నూతనముగా వచ్చినవానికి 1బుడ్డి
 చాలును. బుడ్డి 1-కి ధర రూ. 2-4-0 బొమ్మ ఖర్చు 0-6-0.

కలకత్తా మెడికల్ కాలేజీలో అనిష్టము ప్రాప్తమగు
 గానున్న డాక్టరు కె. ఎస్. భట్టాచారి గారి టిబ్బువాసి "లాపి
 ఫోరము ఇతర వృక్షములకు ఎంతమాత్రము తీసిపోవుటలేదు."

MAGBONUM MEDICAL NOOK

77 Dey Street., P. O. Serampore (Bengal)

చా కు లు - తా ఫ ము లు

మం X లి క త్తు లు.

అన్ని వ్యాధులకు చేయబడినది. కేవలముగలది.

పెంతునే ధరలకాకలాగున ప్రాయముగ.

వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో గిరిమిలెడ్

కర్నూలు ఆంధ్ర లాక్ మేకప్ లెం.

8081 పెద్దతూరం. (గోవామిలెడ్)

తెచ్చిగాలికా అత్రేయ: "ఇంద్ర ప్రస్థ" కెక్కడను.

మదన కామేశ్వర లేహ్యము.

దుర్బలల పాలిటి సంతతి మేళము, నిక్కాక కుళ్ళ పక్ష
 ము, నిస్సత్తుక, అతిమాత్రము, పిటిని హతించి మంచి బలమును,
 యావ్వనమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, సంతాపప్రాప్తిని కలిగించు
 వర్షపాదము. 2 డబ్బీలను వాడును.

20 తులముల డబ్బీ రూ. 1-4-0. వి.పి. చార్జీ 0-8-0,

పి. శి. పి. అందు కంపెనీ,

ఆయుర్వేద సమాజం పెరిడేపి. (నెల్లూరుజిల్లా.)

మానసోల్లాసినీ మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

పెనులభము! (పోస్తుఖర్చులు ప్రత్యేకము) గుణవర్ధకము!

శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగిడి వైతర్యకాల

కిమాత్రలు దివ్యామృతము. అజీర్ణము, అరుచి, ఆపురింతలు,

అగ్ని మాంధ్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల

నుండు బలతయము, పిక్కులు, పార్శ్వములు, శిరస్సు,

వేళ్లు, అనులు, మొదలగువానియందు గలిగిడి నొప్ప

లను బోగొట్టి దేహమును మంచి యారోగ్యమునకు

చేచ్చును.

ఈ మాత్రలు మేళవారే నొప్పలను వెంటనే

మాన్యును. యిందు అనేక విషయము చేరినవి. అనుభవము

గల వైద్యులగుటచేతను పరమసాంస్కృతికు యని చెప్ప

వచ్చును. ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

విరువాత:-

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్తు నిడుమోలు, ఎలమర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

కల రా మాత్రలు

పది 1-కి 12 మాత్రలు వెల రూ. 0-6-0.

అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు - బొంబాయి.